

„STRAŽA“

izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

Naročnina listu:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrt leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6-redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 34.

Maribor, dne 20. marca 1909.

Letnik I.

Marckhl-popravkar.

V vsakem parlamentu se dobijo poslanci najrazličnejše vrste. Veliko jih je, ki so res dobri in pravi zastopniki svojih volilcev, a veliko jih je tudi, ki svoje dijete prav tako zaslužijo, kakor kak posojilnični „ravnatelj“, ki pride vsaki dan v urad, da lahko v miru pokadi svojo smodko, svojo bogato plačo. Tudi v avstrijskem parlamentu ne manjka takih možakarjev. Ampak v avstrijskem parlamentu so pa tudi poslanci, ki imajo poleg pravkar naštetih „dobrih“ lastnosti tudi lepo navado, da le to vgriznejo, kar jim človek na krožniku prinese. Med poslednje pač moramo prišteti velikega prijatelja Slovencev, poslanca Markhla. To vam je človek, ki nikdar samostojno ne nastopi, pač pa prav pridno popravlja in dela neumestne opazke, kadar drugi poslanci govorijo. Zato mu po vsej pravici sodi ime Marckhl — popravkar.

Posebno so temu popravkarju pri srcu slovenski poslanci. Kadarkoli vstane kak slovenski poslanec, da bi govoril, že se prikaže od nasprotne strani Marckhl. Do lastnega govora se itak ne more povspeti. Treba ga je vedno vspodbujati. In sicer morajo temu velikemu Nemcu služiti v vspodbudo ubogi Slovenci. Menda še ni govoril noben slovenski poslanec, da se ne bi po njegovem govoru oglasil poslanec Marckhl k „stvarnemu popravku.“ Ampak, kadar Marckhl zleze na konja, tedaj pa dobro jezdi, vihti svoje orožje proti rusofilstvu, romanofobstvu, posebna specialiteta mu je pa jugoslovanski panslavizem. Z ljubeznjivostjo vestnega poslanca opozarja državnega pravdnika na veleizdajalsko gibanje Jugoslovancev. Seveda poslanec Marckhl nima niti pojma o pravem gibanju Jugoslovancev, ampak on si predstavlja to „veleizdajalsko“ gibanje le v svoji bujni, vsenemški domišljiji.

Jugoslovani imamo v svojem programu trializem. Do tega bo moralo priti in bi tudi prišlo, in naj se gospod Marckhl desetkrat postavi na glavo. Nikdar in nikoli pa nismo Jugoslovani mislili na združitev slovenskih in hrvaških dežel s Srbijo ali celo s Turčijo, kakor je to iznašel Marckhl v svoji fantaziji.

Marckhl se je tudi izpodtikal na tem, da je nek slovenski poslanec svaril pred vojno s Srbijo. V tem oziru le vprašamo Marckhla, ali nima toliko pogleda v bodočnost, da ne bi vedel, da nam bo vojska s Srbijo le škodovala, četudi popolnoma premagamo Srbe. Bo-li Avstrija kaj pridobila? Ji bo-li Srbija mo-

gla plačati vojno odškodnino? Ali ne ve Marckhl, da je v silni nevarnosti evropski mir, če izbruhne vojska s Srbijo?

Mi vsekako strogo obsojamo postopanje Srbije, nikakor pa nismo principiellni nasprotniki Srbov, ker prvič kri ni voda, drugič pa kot omikani narod ne poznamo takega sovraštva kakor Marckhl. Mi dobro vemo, da bo vojska neznosno škodila obema državam, da bo izgubilo življenje toliko nedolžnih ljudi, da bo prišlo v nesrečo nešteto družin in zato smo odločni nasprotniki vojske.

Marckhl je tudi omenil, da plačujejo Slovani in Nemci davek v razmerju pet proti sto. Mi nimamo statistike v roki. Mogoče je to res. Ali pomisliti je treba, da moramo Slovenci delati Nemcem, ki imajo to ugodnost, da imajo v rokah blagajne, katere jim polnimo mi in iz katerih seveda morajo plačevati davek. Vsakdo mora tedaj priznati, da davek, katerega plačujejo Nemci, pridelamo v večini Slovani in na Štajerskem tudi Slovenci.

Lep nauk pa nam je le dal poslanec Marckhl. Nehote nas namreč opominja k gospodarski osamosvojitvi in Bog daj, da bi ga Slovenci v tem oziru slušali, da nam ne bo zopet kedaj mogel očitati, kako malo davka plačujemo Slovenci. Če bomo enkrat gospodarsko osamosvojeni, ne bomo več polnili nemških blagajn in se tedaj tudi Nemci ne bodo mogli pritoževati, da plačujejo v primeri z nami toliko davka, ker od praznih blagajn se ne plačuje posebno veliko davka.

Štajerska kmetijska družba.

V Gradcu je imela ta družba 17. in 18. t. m. v deželni hiši svoj občni zbor. Zborovanje je vodil deželni glavar grof Attems, ki je med drugim povdarjal nezgode, katere so zadele v preteklem letu kmečko prebivalstvo, za katero je država približno 900.000 kron darovala, kar je bilo le v skrajni sili nekoliko pomoči. Zastopanih je bilo 239 delegatov, in sicer 27 podružnic iz Gornje, 35 iz Srednje in 25 iz Spodnje Štajerske. Vseh podružnic je 117 nasproti 108 prejšnjega leta s 14.168 člani nasproti 12.133 članov zadnjega leta. Razpravljali so o jako važnih predlogih, izmed katerih so jih stavile spodnještajerske podružnice, ki so v slovenskih rokah, 14. Večinoma so bili ti predlogi sprejeti.

Do lanskega leta se nismo toliko zanimali za

to družbo. Reči moramo, da nismo bili na Spodnjem Štajerskem še zreli za taka vprašanja. Še-le nova politična stranka Kmečka zveza je morala zanesti med ljudstvo razum za združništvo. Doslej smo v tej važni družbi imeli za Spodnji Štajen kot zastopnike le nemškutarske gospode, ker se Slovenci nismo brigali za njo.

Zadružni tečaj S. K. S. Z. v Mariboru je zbral pred dobrim letom pri tej priliki tudi mnogo gospodov, ki so se zanimali za to stvar. Sklicali so posebno posvetovanje, pri katerem se je splošno povdarjalo, da se Slovenci Spodnjega Štajerja, če se tako kličemo „Proč od Gradca“, ne smemo odpovedati do brotam, katere še lahko izvijemo iz Gradca za naše ljudstvo na gospodarskem polju, kakor n. pr. v kmetijski družbi. Naročilo se je gospodu župniku Ozmeu, da on začne tozadevno akcijo, katere je z dr. Schmirmaulom ugodno rešil. Od tistega dne se je širil glas in pa misel po deželi za ustanovitev teh podružnic. In pri občnem zboru v Gradcu je Spodnještajerska že letos častno nastopala. Nemška večina je pač morala uvideti lepo zadružniško gibanje med Slovenci; kajti izmed 2035 članov, ki so narastli v celi deželi v ednem letu, jih je narastlo med Slovenci 1449. Vsekako lepi napredek!

Prepričani smo pa tudi, da je le edino to dejstvo dovedlo slovenske delegate prvič na tem zborovanju do nekega uspeha. Spominjamo se še, kako brezuspešno so se nekaj let borili gospod župnik Čede, dr. Schmirmaul in župnik Ozmeu, da bi kaj dosegli za slovenske člane. Njihove besede so bile le bob v steno. Letos je bilo to drugače. Slovenski odposlanci so imeli za svoje predloge energičnega zagovornika, gospoda župnika Gomilšeka, ki je stavil kot zastopnik podružnice Mestinje-Sv. Peter v Medvedovem selu največ predlogov in jih utemeljeval. Izmed drugih važnih predlogov je zbor sklenil, da družba nastavi še tajnika, ki je popolnoma zmožen slovenskega jezika. Tudi je bil sprejet predlog, da morajo pisati strokovnjaki „Gospodarski Glasnik“ tako, da ga bodo razumeli tudi priprosti ljudje itd.

V proračun za leto 1909 so stavili 397.344 K; če preračunamo, da vplačuje okrog 3000 slovenskih članov letna udnine po 2 K je okrog 6000 K, za kateri denar pa dobi vsak član „Gospodarski Glasnik“, ki je za gospodarja gotovo velike važnosti, in če pomislimo, da stane po proračunu „Gospodarski Glasnik“ sam 6.500 K, bi pač Slovenci bili naravnost nespametni, da bi se ne oklepali te družbe, ki ima namen, da vsestranski podpira gospodarstvo dežele.

PODLISTEK.

Blage duše!

(Konec.)

„Prosila bi vas nekaj; zamudilo vas bo samo par trenutkov, a meni napravite veliko uslugo, če mi ustrezete.“

„Vsekakor vam ugodim.“

„Glejte, pisala bi rada pismo svojemu bratu na Gorenjsko. Bila sem namreč pred pol letom pri njem, in me je bil prav zelo vesel. Lanj se je bogato oženil — no, in tudi sam je imel denarja; jaz pa, saj veste — reva —“

„Razumem, razumem; o, on vam gotovo pomore —“

„Jaz sem prepričana, gospod Smuk — saj je taka blaga duša — kako me je rad imel! Stirinajst dni sem bila pri njem — in niti jedenkrat nisem čula žal besede; prav nič me ni priganjal k delu, ker je videl, da sem bolna; jaz pa sem kljub temu vsa hišna dela opravljala. — Samo žena njegova me ni mogla, — to je že tako navada. Ali hudega mi ni storila nič, bila je blaga duša. Brat pa mi je še celo vožnjo plačal do mesta.“

„To je pa res blaga duša!“ vzdihnil sem sedaj jaz.

„Kaj ne da? — Oh, saj ga imajo hlapci in pa dekleta tako zelo radi, — vsak človek ga mora rad imeti —“

„— Kako pa Ivanka, vaša hči?“

„Zdaj je že cel mesec nisem videla revice — Bog ve, kaj počne. Tam je pri Zdešarju — blagajničarica. Oh, gospod Smuk, kako je tam vse elegant-

no; najlepša prodajalnica v mestu, ali ne? In Ivanka se mora zdaj seveda vse drugače nositi, kakor prej; že dva meseca ima klobuk; jaz se je bojim na cesti ogovoriti. Pa ona je blaga duša; vselej me pozdravi, kadar me sreča; dejala je celo, da me pride kedaj tu sem posetit. Oh, jaz dobro vem, da bi mi ona rada pomagala v moji revščini, ali glejte, revica ne more. Petintrideset ima na mesec in s tem si mora napravljati obleko, plačevati mora hrano in stanovanje, kako naj ji potem še kaj ostane? In mislite si: ko sem bila v hiralnici, prišla je nekoč k meni, klobuk na glavi, — rokavice, — solnčnik, — gosposka, vsa šumeča obleka, — drugi so kar gledali. Bila je pri meni več kakor četrt ure — kako ljubeznjivo me je povpraševala: Ali se vam slabo godi, mati. — Ali vam je kaj boljše? — Ah, kako ste ta čas shujšali. — Pa nimate dobre hrane? — Tako me je ganilo, da nisem mogla izpregovoriti besedice, samo jokala sem —“

„Pa, — ali vam je ona kaj, — vsaj kakšen pri boljšek — kaj malega —“

Gospa Plivarjeva me je pogledala začudeno s svojimi velikimi, otroškimi očmi in roke so ji zastale, kakor od strahu.

„Gospod Smuk, ali vi mislite, da bi jaz od — Ivanke zahtevala, — kakšna mislite, da sem jaz? In ona sama je revica —“

„Da, samaj petintrideset — in elegantno se mora oblačiti —“

„Prav pravite; jaz bi od nje niti ne vzela ničesar. A ona bi mi rada dala, čisto gotovo; saj je tako blaga duša. Prišla me je posetit v hiralnico, če ravno je vsa elegantna —“

„Ali je prišla samo enkrat? Saj ste bili tam tri mesece.“

„Saj ona nima časa. O, da bi mogla, gotovo bi prišla vsak dan.“

„Gotovo!“

„— Ali zdaj, gospod Smuk, storite mi to prijaznost; čakajte, takoj pripravim papir, tinto in pero. — Veste, saj jaz bi sama pisala, toda roka se mi trese in tudi oči so mi oslabele; posebno pri luči težko berem, pisati pa še celo ne morem. Po dnevi pa nimam časa za kaj takega. — Prosim, potrpite za trenotek.“

Odhitela je skozi vežo v prodajalnico. Ko je odšla, sem se nehote nasmehnil in na jezik mi je prišlo samo po sebi: Blage duše!

In že je zopet prisopla stara revica s tinto in papirjem.

„Napravite kolikor morete ganljivo; opišite, kako zdaj živim, kako sem bolehn, da časih le komaj še stojim, a proti večeru sem tako trudna, da se velikokrat kakor nezavestna sesedem na stol. Moj brat bi mi sicer že davno pomagal, da bi vedel, kako je z mano, — in čisto sem si v svesti, da me povabi k sebi na Gorenjsko; tam je svež zrak in upam, da kmalu ozdravim. Ali ne pišite mu tako naravnost, če ne bo mislil, da se mu morda kar vsiljujem; samo namignite nekoliko; on je blaga duša in bo takoj sam vedel, kaj bi bilo najboljšo.“

Napisal sem res zelo ganljivo pismo, potem pa sem se kmalu poslovil.

Dva meseca pozneje se izprehajam po trgu in vidim pred seboj slabo oblečeno žensko, visoke, sila suhe, sključene postave. Nagibala se je zelo na desno stran, ker je nesla na levi roki težko košaro.

Stopil sem nekoliko hitreje, zakaj zdelo se mi je, da je to gospa Plivarjeva.

Vsaka podružnica dobi le nekaj podpore iz Gradca, saj drugega nam že itak ne privošči v deželni zbornici nemška nestrpna večina. Do teh gmotnih podpor pa imamo ravno take pravice ko nemški sodeželani; kajti ta sredstva daje večinoma država in dežela.

To so čisto navadni razlogi, da se mi ogrevamo za družbo; saj za nemško gospodo v Gradcu nam nič mar ni. Praktično stališče naše je pač, izvitosti za gospodarske potrebe kolikor, več grošev za Spodnji Štajer, ker manj mi dobimo in zahtevamo; tem več gre za srednji in zgornji del. Radi tega zopet ponavljamo svoj klic: Kjer so le ugodne prilike, ustanovljajte podružnice kmetijske družbe tudi v l. 1909, da bomo napredovali v tem letu zopet za nad 1000 članov! Podružnice, katere pa spijo, naj se vzdramijo in uporabljajo vsako priliko in prosep in prid svojih članov. Le če se bomo tem potom ojačili in se skazali z lepim številom svojih podružnic, bomo lahko v nedoglednem času zahtevali delitev kmetijske družbe za slovenski in nemški del dežele.

Pred vojsko.

Kdaj se bo odločilo?

Beograd, 18. marca. Tukaj vlada splošno razburjenje in splošna bojevitost. Časopisi zahtevajo od vlade, naj se nikakor ne uda. Ruski in francoski poslanik sta dolgo časa konferirala z dr. Milovanovićem. Sploh je občevanje diplomatov zelo živahno. Odločitev bo mogoča še-le prihodnji teden, v sredo. V državni tiskarni že prav pridno tiskajo vojne proklamacije.

Mednarodni položaj poslabšan.

Dunaj, 18. marca. Rusija je odgovorila Avstriji na njen sporazum s Turčijo glede Bosne in Hercegovine. Rusija v svoji noti pravi, da je treba bosansko-hercegovsko vprašanje predložiti konferenci signatarnih velevladi. Rusija da je pripravljena posredovati, da se snide taka konferenca, ki bi razpravljala o bosansko-hercegovskem vprašanju in tudi nekaterih drugih vprašanjih. Vsled te ruske note, ki jasno pravi, da Rusija vstaja na sklicanju konference, se je mednarodni položaj zopet jako poostiril.

Vojna bo lokalizirana?

Berolin, 18. marca. Vojna med Avstrijo in Srbijo bo lokalizirana. Če bi se pa vmešavala Rusija, se postavi Nemčija takoj z vso svojo vojaško močjo na stran Avstrije, tudi v slučaju, če bi nastal s tem slučaj, da mora Francija po pogodbi pomagati Rusiji.

Vojna že na pragu.

Dunaj, 19. marca. V merodajnih krogih so izgubili vsako nado, da bi bilo mogoče ohraniti mir. Forgach bo sicer še enkrat interveniral v Beogradu, toda vsakdo je prepričan, da bo tudi ta korak popolnoma brezuspešen. Zato se povsodi računa z vojsko kot sklenjeno stvarjo. Izbruh vojske je vprašanje najkrajšega časa.

Vojni svet.

Srbski vojni svet je imel v navzočnosti prestolonaslednika Jurija in vojnega ministra generala Živkovića sejo. Sklenil je obvestiti kralja Petra, da je vsa armada pripravljena za vojno in da želi, da bi mogla pozdraviti ob svoji sredi prestolonaslednika Jurija. V diplomatskih krogih smatrajo ta sklep voj-

nega sveta kot najzaneslivejši znak, da izbruhne vojska v najkrajšem času.

Vojne priprave.

Med prebivalstvom v Beogradu vlada veliko razburjenje, ker se splošno pričakuje, da izbruhne vojna v najkrajšem času. Tuji zapuščajo mesto. Vojna uprava nadaljuje z nervozno hitrostjo oboroževanje. Na železničnih progah vozijo noč in dan posebni vlaki, obloženi z vojnim materialom in streljivom. Na bosansko mejo odhajajo neprestano nove čete. Srbska armada se umakne iz pozicij ob Savi in Donavi in se koncentrira ob Drini in notranjosti. Prestolonaslednik Jurij odpotuje te dni na bosansko mejo, kjer prevzame poveljstvo posebnega vojaškega oddelka.

Srbski račun.

Belgrajski vojaški krogi sodijo, da šanse vojne med Avstrijo in Srbijo za poslednjo niso neugodne. Računa se, da bo Avstro-Ogrska v najboljšem slučaju imela na razpolago 500.000 mož. Od teh jih bo rabila v Bosni 100.000, proti Črnigori 100.000, proti Srbiji bi jih tedaj preostalo samo 300.000 mož. S tem pa se upajo Srbi uspešno boriti. Če se bo ta račun ujemal, bo pokazala bodočnost.

Črnagora je pripravljena.

Po najzaneslivejših vestih iz Črnogore je že vsa črnogorska armada razpostavljena ob meji. V Bar dohajajo ruski parniki, ki vozijo streljivo in tudi drugi vojni material. Te dni so ruske ladje izkreale v Baru več topov. Črnogorci čakajo na znamenje iz Srbije, da udarijo na Hercegovino. Pravijo, da bodo najkasneje v enem tednu vdrl v Hercegovino, kjer se jim pridružijo številni vstaši, ki jih že komaj pričakujejo.

Nemčija o položaju.

Berolin, 19. marca. Glasilo nemškega zunanjega ministrstva piše o položaju, da se je zunanji položaj prej pobiljšal nego poslabšal; Angleška in Francoska ne odobravata zadnje srbske note in tudi Rusija kaže, da je ni odobrila. Do svetovne vojne torej ne pride, vojska bo tedaj omejena med Srbijo in Avstrijo, tega pa skoro ni mogoče več preprečiti.

Upanje na mir?

Dunaj, 19. marca. Odločilni krogi sodijo, da kljub kritičnemu zunanjemu položaju nastopi pomirjenje. Ostra ruska nota glede na aneksijo in oboroževanje Srbije pomenita le pritisk na Avstrijo, da bi se Srbiji kolikor mogoče več koncediralo. Veliko upanje se polaga na Titonijevo akcijo, ki hoče storiti korake, da sondira možnost mednarodne konference. Upati je še vedno, da če se tudi stvari do skrajnega priženejo, se v zadnjem trenutku položaj na mah obrne na boljše in se prepreči prelivanje krvi; vsekakor pa je upanje, da svetovne vojske ne bo.

Politični pregled.

Državni zbor.

Ta teden se državni zbor vedno poziva k hitremu delovanju, bodisi od strani vlade, ali od predsedstva zbornice. V sredo se je po državni zbornici raznesla vest, da je sedem vojnih korov pripravljenih za vse slučaje in da sta mobilizirana vojna kora v Sarajevu in Zadru. Z Dunaja odrine mnogo ti-soč rezervnikov k svojim polkom v Bosno in Herce-

Med vrati je stala, lepa, okusno oblečena punica. — Obraz je bil sicer lep in pravilen, a izraza ni bilo na njem nikakoršnega, razven navadne kokeznosti in samoljubnosti.

Gospoj Plivarjevi se je zasvetil obraz in začela se je globoko priklanjati.

Prijela me je za roko in šepetala:

„Glejte, — tam je — Ivanka. — Kako je lepa! Čakajte, da pogleda sem. — Zdaj se obrne na to stran, — glejte!“

Gospa se vnovič globoko prikloni, nasmehne se vsa blažena in namigne z roko enkrat, dvakrat, trikrat.

Ivanka pogleda k nama, potem okoli sebe — ter odide v prodajalno.

„Ali ste jo videli? — Nasmehnila se mi je, — in kako prijazno. — Veste, gospod Smuk, jaz bi stala k njej v prodajalnico, ali kaj bi rekli ljudje? — Ona je tako elegantno oblečena, jaz pa sem vsa raztrgana.“

Mislil, da je govorila še dolgo časa o svoji hčeri; poslušal je nisem veliko in molče sem šel poleg nje.

„In zdaj — kam se mislite obrniti zdaj, gospa Plivarjeva.“

„Ne kaže mi drugam, kakor nazaj v hiralnico; a tam ne bom dolgo; pripravljam se na smrt. — Toda mi dva govoriva, — moj gospodar pa me čaka doma. Polu enajstih je že, jaz pa sem še sedaj tukaj zunan.“

„Torej z Bogom, gospa; jaz pojdem na to plat. Obiščem vas v kratkem.“

„Ali res pridete? O, gospod Smuk, vi ste blaga duša. — Z Bogom! — Pa ne pozabite!“

govino. Trenotki so torej resni, ko mir visi na niti, ko sta v nevarnosti življenje in imetje toliko tisočeri družin. Pod vtiskom teh poročil se vršijo ta teden razprave v državni zbornici. Z ozirom na to je „Narodna zveza“ jugoslovanskih poslancev sklenila, da glasuje za vojaške novice. Tudi „Slovanska jednota“ bo glasovala za rekrutno predlogo. Sploh so skoro vse stranke, tudi socialdemokratje, izjavile, da ne bodo delale hitri rešitvi rekrutnega zakona nikakih ovir. V četrtek so zborovali razni odseki. Včeraj, na praznik sv. Jožefa, je bila tuflja seja, v kateri je na vrsti drugo branje brambene predloge. Na Nižnjavstrijskem namreč na dan sv. Jožefa ni praznik in zato je bila lahko seja.

Pattai pri cesarju.

V četrtek je cesar sprejel v avdienci novega predsednika državnega zbora, dr. Pattai-a in izrekel zadovoljstvo nad zborničnim delovanjem.

Železniški odsek.

Železniški minister Wrba je govoril v železniškem odseku o vladni predlogi ter jo priporočal v hitro rešitev. Vendar pa bo pri tem na vsak način pristalo do nasprotstev med Nemci in Slovani. Nemci namreč zahtevajo, da se določi nacionalni ključ, po katerem se bodo vršila imenovanja železniških uradnikov. Temu se bodo pa uprli češki poslanci, ki pravijo, da se na podržavljeni severni železnici sedaj veliko bolj pomemlje nego prej, ko je bila ta železnica še privatna last.

Veleizdajniški proces.

Adam Pribičević je v toliko okrevan, da je mogel prisostvovati razpravi. Nadaljevalo se je čitanje pisma Oreščanina. Pribičević je pojasnil na prošnjo predsednika, svoje pismo, ki ga je pisal Oreščaninu. Nato se je pričelo zaslišanje obtoženega Vaša Lukača, trgovca in gostilničarja v Virginmostu. Na prva vprašanja je obtoženec odgovarjal kakor prejšnji obtoženci. Predsednik ga je na to vprašal, kako tolmači načelo „svoji k svojim“ in ali ima sliko kralja Petra. Državni pravdnik je pokazal številko „Privrednika“, ki ga je baže našel pri Lukaču. Ali dokazalo se je, da je bil Lukač že zdavnaj zaprt, predno je izšla omenjena številka. Po odmoru je prišel na vrsto župnik Nikolaj Milič. Predsednik: „V Vašem stanovanju so se prirejali zaupni shodi.“ — Obtoženec: „Bili so pri meni pač sestanki, a popolnoma gospodarskega pomena.“ — Kaj se je posvetovalo na teh sestankih v Virginmostu? — Obtoženec: „To se lahko razvidi iz zapisnika.“ — Vi ste mogoče kaj takega govorili, kar potem niste zapisali v zapisnik.“ — Obtoženec: „Pa bi se naj zapisniki zaplenili. Jaz nisem tega kriv, ako državni pravdnik ni hotel zapleniti.“ — „Vi ste bili predsednik odbora v Virginmostu?“ — Obtoženec: „Da, ali takrat je srbska samostalna stranka že stopila v koalicijo in zagovarjala bratsko slovo in ljubezen do Hrvatov.“ Na vprašanje glede srbskega „Sokola“ odgovarja obtoženec, da ni bil osnoveatelj, niti član, ampak izrazil samo željo, da postane podporni član društva. „Ali poznate brate Pribičeviće in ste li bili z njimi v pismeni zvezi?“ — Obtoženec: „Nikdar ne.“ — „Priče pravijo, da ste vi velik propagator srbstva.“ — Obtoženec: „Ako bi jaz vse to bil in to na ta način, da bi se oddolgoval za dolg, kar ga dolgujem mojemu narodu, domovini in državi, ker ti vsi so mene izsolali.“ — „Pa priče trde dalje, da so tudi vaši prijatelji veliki srbski propagatorji. Iz tega se da sklepati, da ste vi povzročitelji pojavov, katere inkriminira obtožnica.“ — Obtoženec: „Naj priče govorijo kar hočejo, a dovolj jasno govori Šurminova interpelacija.“ — „Ste bili vi na kongresu zemljedelniške zadruge v Zemunu?“ — Obtoženec: „Sem.“ — „In pri tej priliki ste šli v Beograd.“ — Obtoženec: „Vsi udeležniki so šli v Beograd, da posetijo srbske zadruge. Tam sem se zadržal 2 dni.“ — „Ste kaj slišali o Nastiču?“ — Obtoženec: „Poznam ga iz Finala. Do tedaj nisem imel niti pojma, da ta individuum živi na svetu. (Buren smeh po dvorani.) Nato ga predsednik izprašuje, ako pozna Slovenski Jug in njega revolucionarno nalogo. Obtoženec odgovarja na to vprašanje, da je on globoko uverjen, da je finale izmišljena bajka in nekako sredstvo, da bi se razdrla hrvaško-srbska koalicija. Jaz sem slišal od Nastiča, da ni ravno najčistejši človek in kot tak ne zasluži, da ga pošten človek le pogleda. Predsednik nadaljuje dalje, da se je v narodu širila slika kralja Petra, propagiralo se je srbstvo, a vse to je bilo v zvezi z izvrševalnim odborom srbske samostalne stranke, a indirektno s Slovenskim Jugom, kakor to dokazuje Nastič. Ker je pa tudi on v teh odborih, tedaj začne obtoženca sokrivda. Milič na vse to odgovori, naj Nastič to dokaže o čemur trdi in priča. Nato državni pravdnik izprašuje obtoženca, kdo da je njega čakal v Beogradu pri prehodu iz Zemuna. Obtoženec odgovori, da srbske zemljedelniške zadruge. Državni pravdnik: „Vi s tem priznate zveze tukajšnje zadruge z srbsko. Pa vas vprašam, ali je resnica, da se je vršilo tam zborovanje?“ — Obtoženec: „To mi ni znano.“ Nato sprašuje branitelj Hinkovič Miliča: „O čemu je Svetozar na zborovanju v Topuskem govoril?“ Milič: „O političnem položaju.“ — „Ali je Svetozar rekel one besede, katere navaja obtožnica?“ — Milič: „Te besede niso bile izrečene.“ Hinkovič: „Ali ste čuvali prejšnje zapisnike od organizacije?“

„Vendar vas spet enkrat vidim, gospa Plivarjeva. Ali se kaj bolje počutite?“

„O, kaj vi ste, ljubi gospod Smuk? — Težko gre, težko! — Saj vidite, — z menoj je kmalu pri kraju.“

„Pa ste še zmirom pri Vihteliču? Kaj vam ni brat nič odpisal.“

„Da, odpisal mi je; pa glejte, on ne more. — Ubožec pravi, da ima skrbi čez glavo s svojim gospodarstvom. Zdaj misli napraviti tovarno — ni mi povedal kakošno, — in tako seveda potrebuje denarja. Če ima človek toliko dela, kakor on, potem se gotovo ne more še z drugimi ukvarjati in zanje skrbeti. Jaz vem, da bi mi rad ustregel, saj je blaga duša — ali —“

„In tako ostanete tedaj pri Vihteliču? Kaj morete zmagovati toliko dela? — Preveč se ženete, gospa Plivarjeva.“

„Ne — ne ostanem tam. Saj sem vam že takrat pravila, ali ne, da se misli oženiti? Prej je dejal, da me obdrži pri sebi, — ali stvar je drugačna, saj si lahko mislite. Bogve, ali bi se razumeli z njegovo ženo; ona je sicer blaga duša, — ali mlada žena — saj veste! In naposled, je dejal Vihtelič, bo toliko dela, da vi nikakor ne bi mogli vsega opraviti. Dve dekli najemati, to pa spet ne gre. — In tako pojdem — še nocoj.“

„On seveda vam da kakšno podporo, — saj ste jo zaslužili.“

„A kako vi čudno govorite, gospod Smuk. — Kaj bi dajal, ko sam potrebuje za poroko! — Plačal mi je tri goldinarje na mesec, — in danes mi je pa dal še eno krono povrh, — za slovo! — Res, blaga duša!“

Ravno sva prišla blizu Zdešarjeve prodajalnice.

Milič: „Predsedniki so bili premeščeni pa se niso dosti brigali za zapisnike, kateri so se izgubili. Nato so zatvorili sejo ob 2. uri popoldne.

Raznoterosti.

Odlikovanje po Kmetijski družbi. Med mnogimi Nemci je odlikovala Kmetijska družba tudi nekaj Slovencev. Srebrno kolajno je priznala g. dr. Ivan Gersaku, notarju v Ormožu in g. Clariciju, oskrbniku v Konjicah. Bronasto kolajno je dobil g. Frane Praprotnik, nadučitelj v Mozirju in g. Debelak, posestnik in župan v Šmohoru pri Slatini.

Nemški poštni uslužbenec so izzivali. Zopet moramo opozarjati pošto ravnateljstvo v Gradcu na nestrpnost poštinih uradnikov. V našem uredništvu se je zgledil Slovenec in nam dal na razpolago kuvert, v katerem je dobil pismo iz Prage. Pismo je imelo na zadnji strani ptujski kolek. Čez tega si je drznil prilepiti poštni uradnik ali uslužbenec znamko „Südmarke“. Taki slučaj pač jasno dokazujejo „furore teutonice“ nemških poštinih uradnikov, kajti to se je zamoglo zgoditi le na pošti. Tem gospodom bo treba enkrat pošteno na prste stopiti!

„Grazer Tagblatt“ je te dni pridobil članek, pod naslovom: „Deutsches Geld den Deutschen“. V tem članku se nečuvno hujska zoper slovenske denarne zavode, pozivlja k bojkotu teh zavodov in razlaga narodni in politični pomen, če se nemški denar naloži v nemških zavodih. Ko bi mi kaj pisali proti nemškemu zavodom, stavimo, da bi nas g. drž. pravnik takoj zaplenil, v Gradcu pa smejo svobodno oznanjevati bojkot slovenskih zavodov in klicati na boj proti njim. Stara pesem o dvojni meri se pač vedno ponavlja.

„Narodni Dnevnik“ in njegova resnična poročila. Če nam dopslje kdo kak dopis, ki ni do pičice istinita nam očita „N. D.“ takoj laži, blati duhovščino in napada voditelje K. Z. kot lažnike! Sam pa mora skoraj v vsakem listu popravljati svoja skrupcana natočevanja. Ta za nje niso laži, ampak le pomote; kaj ne, gospod urednik „N. D.“? Vi smete tudi vede pisati neresnico, ker imate patent na laži. Zadnja številka mora zopet popravljati laži, katere je trosila o gostilničarju gospodu Samcu iz Save in o uradnikih Deln. pivovarne v Laškem trgu. No, mi smo pa tako lojalni, da ne bomo radi prebrisanega urednika „N. D.“ očitali dr. Kukovu in dr. Božiču itd. laži in jih imenovali lažnike. Naj sami ti gospodje obračunajo z njim, če imajo še kaj oblasti nad njim.

Mahnertovo apostolovanje. Jo priliki svojega romanja po Nemškem je imel mariborski pastor Mahnert v Castellauu na sinodalni Gustav-Adolfov slovesnosti predavanje. Nemški listi poročajo, da je govoril zelo navdušeno: z gorečimi očesi, žugajočimi pestmi in gromčim glasom. Posebno pogosto so se slišale besede: Luther voran, Los von Rom, in Rom muß fallen. Vsebina njegovega govora sicer ni bila nič posebnega, vendar je obsegala vse, kar more pretresti lutrovske srce, še celo s črnim namazan zid na Wartburgu je moral služiti kot priča. Mahnert je tudi opisoval svoje delovanje v Avstriji. Njegova občina je sicer vse prej kakor vzgledna, vendar pa mu je zelo ljuba radi losvonromskega gibanja. Številni prestopi k protestantizmu so najboljši dokaz temu, „da ima Bog svoje dopadajenje nad evangelijsko vero.“ — Ves govor Mahnertov je bil samo hujskanje tako da sta dva navzoča katoličana izjavila: „Kaj takega pri katoliških zborovanjih nikdar ne slišimo. Naši duhovniki priporočajo mir, protestantski pa sovražstvo.“ Je pač imeniten apostol ta Mahnert.

Družba sv. Mohorja v Celovcu bo prihodnje leto 1910. zopet izdala eden ali celo dva snopiča Zgodb sv. pisma. Prvi snopič je prišel že pred 15 leti na svetlo; od takas se je zgodilo precej sprememb med udi naše družbe. Mnogo jih je pomrlo ali izstopilo. Vsako leto pa se vpiše po več tisoč novih udov. Koliko Mohorjanov je še, ki imajo vse doslej tiskane snopiče Zgodb sv. pisma? In vendar naj bi se nahajala ta knjiga vseh knjig v vsaki slovenski hiši; in družba hoče pomagati svojim udom, da si nabavijo tiste snopiče, ki jih nimajo; zato ponuja iz svoje zaloge snopiče Zgodb sv. pisma za polovico cene, namreč za 50 vinarjev (in 40 vinarjev za odpravnino) za vsak snopič — dokler jih je še kaj. Kdor jih naroči, mu jih pošljemo lahko zdaj ali pa jih prejme v jeseni z letošnjimi knjigami vred.

Profesor Wahrmond je dobil dopust do jeseni. Wahrmond tudi preteklo zimo radi „bolezn“ skoraj nič ni predaval.

Vojaške vesti. Cesar je imenoval generalnega majorja Gottfrieda Seibt, poveljnika 56. pehotne brigade v Gorici, za divizionarja v Sibinju in generalnega majorja barona Rhemen pl. Berensfelda za divizionarja v Temešvarju. Poveljništvo 9. gorske brigade v Gorici je dobil polkovnik Viljem Nickl, dose-daj poveljnik 32. pešpolka na Dunaju. Poveljnik tega polka je postal nadvojvoda Peter Ferdinand. Vpokojen je vojni kurat v Gorici č. g. Marzidovšek.

Pomnožitev vojaške duhovščine. V smislu predlogov apostolskega vojaškega vikarijata se je uradilo razdelitev vojaške duhovščine za slučaj vojne tako: Infanterijski polki in polki tirolskih cesarskih lovcev, pri katerih je nad polovico moštva iste vere, do-be po enega vojaškega duhovnika te veroizpovedi. Divizijska poveljstva dobe katoliškega divizijskega

župnika za vodstvo katoliškega dušnega pastirstva. Ako je pri diviziji mnogo spoznavcev drugih ver, pridele divizijskemu štabnemu stanu vojaške duhovnike dotične vere. Podobno je pri gorskih formacijah. Divizijske župnike vzamejo iz aktivne službe, ostale vojaške duhovnike, tudi izmed neaktivnih. Razvrstitev vojaških duhovnikov pri drugih višjih poveljstvih, vojnih zborih in zavodih je neizpremenjena. Višjo potrebsčino pokrijejo tudi z duhovniki nadomestne rezerve, ki bodo v slučaju mobilizacije imenovani vojaškimi kurati za dobo vojne. Plačo dobijo isto kakor vojaški kurati iz rezerve.

Zopetna izdaja dvokronskih srebrnih novcev. Radi opustitve izdaje dvokronskih novcev (goldinarjev) je v prometu primanjalo kron in novcev po pet kron, vsled česar je avstro-ogrska banka izdala ukaz, da se zopet izdajajo in sprejemajo „goldinarji“. Tudi je obvestilo finančno ministrstvo vse podrejene urade, da se sprejemajo goldinarji zopet v javen promet.

„Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju“ je razdelilo med uboge slovenske dijake meseca januarja 805 K, februarja 1005 K in marca 1000 kron. Da bode društvo tudi v bodoče možno, veliko bedo med našimi dijaki izdatno olajšati, prosi isto slovensko občinstvo daljnih prispevkov, katere sprejema blagajnik Ivan Luzar, nadrevident v pokoju, Dunaj, III-3, Reisnerstraße 27.

Železnica Polzela—Kamnik. Dr. Korošec in dr. Krek sta v zvezi z ostalimi poslanci „Slov. kluba“ iznova vložila predlog v državnem zboru, naj vlada predloži zakonski načrt za podaljšanje kamniške železnice do Polzele.

Premembe pri avstrijskih poslaništvih. Na mesto v zunanje ministrstvo poklicanega atenskega poslanika barona Stachio pride v Atene sedanji poslanik v Draždanih Braun. V Draždane pride petrograjski poslanik knez Fürstenberg. Poslanik v Lizboni grof Hohenwart dobi mesto sedanjega poslanika barona Tautenberga kot zastopnik Avstro-Ogrske pri egiptovski državni banki, v Lizbono pa pride dose-danji poslanik v Tangerju grof L. Koziembrodski, kamor pride na njegovo mesto baron Kallenberg. Dosedanji poslanik v Kahiri grof T. Koziembrodski pride v Štetin.

Madžarska šolska družba „Julian“, katere ustanavlja in vzdržuje madžarske ljudske šole po Hrvaškem, nam daje lep vzgled njih neumorne delavnosti in zavednosti, za katero jih moramo žal Slovenci zavidati. Pri nas se namreč veliko piše, še več govori, a najmanj stori. Velikokrat pa se slišijo, posebno v medsebojno bolj zaupnih krogih, nepremišljene in ne ravno laskave opazke, da družbe niso nikdar site, da vedno nadlegujejo itd. in to včasih od takih ljudi, ki seveda to javno skrivajo in zato ne bi človek od njih kaj takega pričakoval. S tem kaže obenem vsak tudi, da ne razume, kako velepomembno, težko in zares važno kulturno delo prevzemajo šolske družbe, da, reče se lahko, da v gotovih, posebno pri naših razmerah, razvoj naroda in obstanek v mednarodnem kulturnem boju ravno one omogočajo in ohranijo narod narodu. Ki omenjeni madžarski družbi je pristopilo v zadnjih dneh 40 madžarskih komitatov z ustanovnimi svotami po 1000 K. Društvo podpirajo vsi madžarski zavodi, posebno vsi aristokrati, višji uradniki in duhovščina vseh veroizpovedanj. Bodimo torej tudi mi delavni in požrtvovalni ter posnemajmo vsaj tuje narode v njihovem delu, če smo že privzgojili toli nesrečno in nevarno narodno zanikrnost in mlačnost. Prepričani moramo biti, da če si sami ne bomo pomagali, da nam drugi ne bodo, ampak nas ubijejo, gospodarsko in narodno uničijo in pošanemo lahko zopet molzne krave ali kake proklete raje, odvisni od tuje vlade in gospodstva.

Štajersko.

Mariborske novice.

Abstinentni krožek se snuje v Mariboru. Stavil se je že pripravljajni odbor, ki ima nalogo ukreniti vse potrebno in nabirati člane. Kdor želi pristopiti, naj se obrne na g. Ferdo Leskovarja, tajnika Spodnještajerske posojilnice, oziroma na V. Cenčiča v uredništvu „Straže“.

Wastianov shod. Danes zvečer imajo Nemci v „Gambrinushalle“ shod. Govoril bo vsenemec: Heinrich Wastian.

Umrl je te dni stavitelj vodnjakov Ig. Dencel v 71. letu svoje starosti.

Nesreče. Dne 16. t. m. je 17letna Ivanka Pučko, dekla pri posestniku Anderluh v Teznu, pri rezanju slame zgubila levi srednji prst. Pučko je namreč hotela slamo popraviti, a je pri tem predaleč prišla z levo roko, tako je rezilni nož prst dobil in odrezal. — Pred nekimi dnevi je delavska soproga Katarina Robač v Studenčih tako nesrečno na ledu padla, da si je pri tem desno roko strla. Ker je Robač vedno večje bolečine v roki čutila, se je podala v mariborsko bolnišnico.

Celjske novice.

Nemci pri delu. Dolžnost celjske Nar. stranke bi bila, da z vsemi silami dela za ojačitev slovenstva v okolici Celja in mestu samem. Kakor vemo, se še na to dolžnost ni spomnila. Tem pridnejši pa so Nemci pri delu. Dne 13. t. m. je imela celjska podružnica nemškega šulferajna občni zbor, na kate-

rem se je poročalo o njeni marljivi skrbi za nemštvo v okolici in mestu. Poročalo se je tudi, da se ustanovi v mestu, vendar v bližini Gaberja nemška šola, za katero je daroval nemški šulferajn 90.000 K. Šola bo spojen tudi otroški vrtec, za katerega je daroval šulferajn 10.000 K. Za vzdrževanje šole bo šulferajh letno daroval 5.000 K. Če se ne motimo, ima pri nas v Celju nek potovalni učitelj nekega slovenskega šolskega društva svoj sedež. Kaj pa ta mladenič dela? Ali spi zimsko spanje? Ali pa je res, da je preobložen z delom v uredništvu dnevnika, v katerem pregleduje napade na obmejno delo kmečke stranke? Za odgovor prosijo mnogi radovedni Celjani.

Protestantizem v Celju. Pri zadnjem zborovanju evangelijske občine so izvolili za protestantskega prezbiterja advokata dr. Fritz Zanggerja. Lani je bil v to presbiterstvo izvoljen tudi trgovec Gustav Stiger ter urar Jicha. Glavni presbiter pa je trgovec s papirjem Georg Adler. V evangelijski občinski zastop pa so voljeni: A. Fatz, uradnik mestne šparkske, dr. Fritz Zangger, advokat, J. Temmerl, oskrbnik v bolnišnici, Findeisen, načelnik nemškonacionalne delavske zveze, L. Nawratil, komisar Bruno Bauer, inženir Unger-Ullmann, Anton Gorinschek, Graf, Senitz, dr. Otto Ambroschitsch, fotograf Perissich, pastor L. Lehmann, nadporočnik Reuss.

Volitve v mestni zastop celjski so končane. Bilo je vse mirno, nobena dušica se ni zmenila za nje, dasi so Nemci imeli velik strah, da bi Slovenci v 1. razredu zmagali. A Slovenci se niti brigali niso za volitve, kakor tudi ne socijaldemokrati. Izvoljeni so tedaj od Ambroziča predlagani kandidati, med njimi sedem protestantov, kakor Fritz Zangger, Stiger itd. Rakusch ni več zraven, je že sit tega. Župan še ni tločen, ker se Jabornegg kuja. Govori se o Rauscherju kot morebitnemu kandidatu. Sicer je pa vse eno, kdo je župan, vodstvo ima protestant Ambrozič.

Nepotreben krik. V Celju so se vršile občinske volitve. Slovenci se jih niso udeležili, ker še nimajo nobenega upanja na zmago. To vedo dobro tudi Nemci. Vkljub temu so ob izidu volitev zagnali po nemškem časopisju mogočen krik in razglašali so novico: V Celju so pri občinskih volitvah zmagali Nemci. Mi smo s to nemško taktiko popolnoma zadovoljni. Na ta način Nemci na svoje lastne stroške informirajo javnost, da v Celju nemška zmaga ni tako samoumevna, ker mesto ni nemško.

Ptujske novice.

Agrarizem. Dika za Narodno stranko pri nas je dr. Brumen. Posebno je njegovo delovanje med kmeti zanimivo in mi svetujemo celjskemu Spindlerju, da si to ekscentrično agrarno moč na vsak način zagotovi za svoj „Agrarni vestnik“, ki ga misli za okrepitev gospodarskega stanja — ne sicer kmetovega, ampak svojega — izdajati v Celju. V tem „Agrarnem vestniku“ naj dr. Brumen agrarcem Narodne stranke razloži, kako je rubil Franc Kranjca v Pačinjah za 5 K 40 vin. Für Halm und Ar!

Plojeva stranka si je odbila s tem še zadnje simpatije med kmeti, da večina Plojevih volilcev ni bila vabljen na ustanovni shod njegove stranke, pač pa vsi liberalci, ki so pri zadnjih volitvah blatili kmeta in Ploja. List „Sloga“ nima mnogo naročnikov pri kmetih, pač pa se kmetom vsiljuje zastoj kakor „Štajerc“. Značilno za Plojevo smer je tudi, da sede v uredništvu in upravištvu tega lista pristni liberalci. Opozarjamo pa vas, da si Pesek na tem shodu ni upal govoriti o zvišanju učiteljskih plač, ker je bilo preveč pristašev kmečke stranke navzočih. V tem oziru torej popravite svoje poročilo o ustanovnem shodu, na katerem ni bilo opaziti srčnosti in navdušenja. Niti politična babica dr. Rosina ni znela ubrati strun, ki bi našle v poslušalstvu odmev.

Drugi kraji.

Kamnica pri Mariboru. V naši tužni Kamnici še vedno traja narodno zimsko spanje. Naj bo tu ali tam, o tej ali oni reči, ne ve nihče nič ker se nič ne poudi v nobeni stroki, najmanj pa še o našem narodnem položaju. Še vse spi in dremlje, dolgo trajajoče spanje. Bližajo se deželnozborske volitve, pri nas je še vse tiho. Vest o vojni še nas nekoliko vznemirja, da se vprašamo, bo ali ne. Pa še vse kaj drugo manjka!? Kaj pa vse? Težko povedati. Drugod se vršijo razne vrste shodi, pri nas tega ni nič. Drugod imajo prekoristne mladeniške zveze, pri nas jih ni, k vjemu, da imajo fantje navado, napraviti zvezo pri litru vina. Treba je, da se združijo vsi kamniški slovenski kmetje ter nastopajo skupno pri volitvah. Treba je pa tudi, da se združijo tudi slovenski fantje. Postavimo se vsi v bran proti pogubnemu ponemčevanju, ki sili k nam iz Maribora. Izobraževalnega dela in organizacije nam je krvavo treba. Naša naloga je, oči odpreti zaspanim in jezik hudobije zavezati tistim, ki zapeljuje slovensko ljudstvo. Naj se začne daniti tudi v Kamnici!

St. Janž pri Sp. Dravogradu. Na tukajšnjem shodu Narodne stranke je Iv. Verdnik p. d. Podržan baje navduševal za narodno delo. Prav je! Pa pokažite najprej sami narodnost: Uradujte izključno slovenski, pošiljajte otroke v slovensko šolo, skrbite za slovenski napis pri c. kr. poštne posloplju itd. Bahati pa se znate!

St. Janž pri Sp. Dravogradu. Urednik Vekoslav Spindler je tukaj na shodu Narodne stranke govoril o nekih zaslugah g. posl. Jezovnika. Prav je imel Jug, ko je rekel, da tukaj ne poznamo nobenih

Ježovnikovih dobrot. To je bil menda edini kmet na shodu, ki si je upal Vam povedati resnico. Gotovo bene Jug časnik, ki je boljše podučeno o delovanju državnih poslancev, kakor to stori Narodni List. Edina zasluga Ježovnikova je, da mirno sedi v državnem zboru in kima ter za to pobira vsaki dan 20 kron. Saj vemo, da imamo nezmožnega poslanca, in tega nam je vsilila Narodna stranka.

Nemška zmaga. V Oplotnici so pri občinskih volitvah v drugem razredu zmagali Slovenci, v ostalih dveh pa posilince, ki so na nesramen način agitirali in pritiskali na volilce. Ostane torej zopet pri starem.

Kamen zasul. Iz Ormoža poročajo: Anton Jančič iz Pavlovskega vrha pusti v Brebrovniku kamenje kopati. Včeraj (17. marca) se je velik kamen odtrgal in zasul delavko Jero Pravič, viničarko v Brebrovniku. V treh urah je umrla.

Spindler se ponuja? Dne 14. t. m. je imel urednik Vek. Spindler shod v Bezovju za Kalobčane in Slivničane; pa ne za vse, ampak le izvoljeni in pismeno povabljeni so imeli dostop. Bilo je pač nepotrežno po § 2 prirežati shod, ker so volitve za deželni zbor že razpisane; pa urednik je imel marsikaj na jeziku, česar bi ne prenesli zlepa taki poslušalci, ki si še niso z branjem njegovega „Nar. Lista“ pokvarili okusa in izgubili smisel za dostojnost in resnicoljubnost, zato se mu ni zdelo varno, prirediti javen shod. Lažje pa tudi na ta način zborovanja, kakor so si ga izvolili, ostane javnosti prikrita, do kakšnega zaključka je dospelo posvetovanje o kandidaturah v deželni zbor. Morebiti bo meseca maja „Spindler“ geslo naših naprednjakov in se je sedaj že predstavil, da si pozneje prihrani nevarno beračenje po glasovih. Najbrž je nada na kompromisni komis, ki bi mu ga naj narod ponudil na skledi, splavala po vodi, ko „zapihal je jug“ ter bo treba v potu svojega obraza jesti svoj kruh. Vsekakor pa je bilo umestno in sam na sebi že čin hvaležnosti, da urednik obišče svoje sotrudnike, slivniške dopisune; saj mu večkrat pomagajo iz zadrege, ko mu preskrbljajo po vsem neresnične in hinavsko zavite dopise, same osebne napade najpodlejše vsebine. S tako ustmeno ali pismeno gonjo, kakor jo prakticirajo naši liberalci, bodo težko pri resnih ljudeh, ki razmere poznajo, kaj opravili. Za mladino, v kateri netite upornost do duhovnih predstojnikov, ste odgovorni vi stari hujšakči, kaj bo iz nje. V vaš tabor vtegnete dobiti še nekaj tudi-kristjanov, a dobri kristjani, vredni tega imena, ne vzdržijo poleg vas, kjer je preveč hinavstva. Preden je prišel Spindler je zabaval ljudi g. Kurbus in župan.

Umrla je dne 15. t. m. v Lankovici Marija Erman, sestra gvardijana P. Franca Ermana, doma od Sv. Antona v Slov. goricah.

Občinske volitve v Sv. Petru v Sav. dol. Dopisnik v „Nar. Dnev.“ nas je opomnil, da se v kratkem tukaj vrsijo nove občinske volitve. A še poprej, preden nam nasvetuje, katere može naj v občinski odbor volimo, spodmika stolec namišljenemu župan-skemu kandidatu še prej, ko se je v občinski odbor izvolil. Nežreli blebetač, ki smešiš poštene može, še veš tvojo zadnjo pot od vinograda, le snegu se zahvali, da ni bilo kaj hujšega.

„Narodni Dnevnik“ torej razpisuje nove občinske volitve v tukajšnji občini. Nasprotniki sedaj vladajoče stranke že z vso vnemo delujejo, da dvignejo Narodno liberalno stranko v zvezi z nemškutarji na občinski stolec. Prej pa kot se odločimo za novo stranko, je treba vendar pomisliti, kaj bi nas moralo od sedaj gospodujoče katoliško-narodne stranke odvrniti. Ravno ta stranka je strla prejšnjo nemškutarsko gospodarstvo v občini. Pod gospodarstvom kat. narodne stranke so se plačali vsi občinski dolgi. Popravile so se občinske ceste in mostovi in se mnogo dobrega in koristnega ukrenilo. Vendar pa je občina vedno shajala sedaj v celem celjskem okraju z najnižjimi občinskimi dokladi. Sosedne občine n. pr. imajo po 100 in še več odstotkov občinskih doklad. Tukaj pa sedaj shajajo s 35%.

Gospodarstva sedanjega občinskega odbora ne more torej nihče pravično grajati. Zatorej bode pri prihodnjih občinskih volitvah samo to odločevalo, če so občani zvesti katoličani, ali pa se dajo slepiti od tujih naselnicov in pa teh, ki v „Nar. Listu“ pišejo, da spoved ljudstva pohujšuje, in delujejo na to, da bi pregnali župnike in kaplane, odstranili iz šol katehete in razdružili sv. zakon. (Tako je govoril Narodni strankar v Radgoni.)

Kosmel, Sribar, Cvenkel, Baližov Lipče in pa Rojčev Franček bi radi občino Sv. Peter spravili pod zastavo Narodne stranke. Zadnja dva imenovana mladeniča sta baje zadnjič sklicala politično zborovanje raznih fantov, ki naj bi agitirali za prihodnje občinske volitve. Hočejo pač voditi svoje stare očete.

Ali je znano narodnemu trgovcu Cvenkelu, da se Kosmel, Petrak in gostilničar (Franc Sedminek) močno potegujejo za to, da bi prišla v volilni imenik vsenemška vdova gospa Ana Wolf, če ravno ji pred zapuščinsko upravnostjo postava to zabranjuje? Ali ne diši to po zvezi Narodne stranke z Nemci?

Kapele pri Brežicah. V nedeljo, dne 7. marca je predaval g. predsednik našega K. s. izobraževalnega društva v društvenih prostorih o otroških boleznih na podlagi tiskanih in barvanih stenskih podob, katere je pred kratkim izdala katoliška fiskarna v Ljubljani. Občinstva — skoraj same matere — je bila natlačena soba. Podobe so zelo podučne, opis

in razvoj bolezni prav natančna, kako se okuževanja braniti, in kako dolgo ne smejo otroci v Solo, je vse natančno označeno, a nekaj pa vendar nedostaja, kar je takorekoč na ustnicah vsakega poslušalca, kako je ravnati s takšnimi majhnimi bolniki in kako jih zdraviti, dokler ne pride zdravniška pomoč. Oba gospoda zdravnik, češki, ki je te podobe izdal in ljubljanski, kateri jih je v slovenščino prevzel, sta imela morda le mestno občinstvo pred očmi, kjer imajo zdravniške vedno pri rokah. Uboge kmečke občine imajo navadno daleč do zdravnikov, pa jih tudi mnogokrat doma ne najdejo. — Kačar bo ta nedostatek popravljen, bodo podobe vzorne.

Novice iz Podloga. Naš Baližev Lipek je prav pridn študent. Nekaj časa je pisal v liberaine liste črez našega gospoda župnika, zdaj se je pa lotil tudi Sentspeterskega Ternauerja. Fant bi rad vse po naši vasi komandiral. Mi mu pa svetujemo, naj se rajši uči; če ne pa vi mati vzemite šibo v roke. Šiba novo mašo poje. — Umrla je v naši vasi 74 let stara Frančiška Četina. Bila je blaga, bogoljubna žena. Sveti ji večna luč.

Blamaža naših liberalcev. Dne 7. sušca t. l. je imela rokodelska zadruga v Mozirju, kateri načeluje M. Schuster, nekdanj suster, svoj občni zbor. Pri tem zborovanju pa pregledovalci računov niso hoteli računov odobriti, ampak oddali so jih na c. kr. eksposituro v Mozirju. Vodja c. kr. ekspositure je zaukazal, da se mora v najkrajšem času na novo sklicati občni zbor. Oh ti blamaža!

Koroško.

Lista naših kandidatov.

Pri volitvah za splošno skupino v sredo, dne 24. marca 1909 oddajte glasovnice vsi volilci volilnega okraja: Celovec, Celovška okolica, Velikovec, Dobrlavas, Pliberk, Železna Kapla za našega dičnega kandidata

Franc Grafenauer, državni poslanec na Brdu in volilci volinega okraja Beljak, Paternion, Trbiž, Podkloster, Rožek in Borovlje za slovenskega kandidata delavca

Mihael Turk, puškar v Resnici. Pri volitvah za kmečko skupino v ponedeljek, dne 29. marca 1909 oddajte vsi do zadnjega poštenega volilca glasovnice za sledeče slovenske in nemške krščansko-socialne kmečke kandidate Celovška okolica in Borovlje:

Janez Strukl, p. d. Vende, posestnik na Tibičah in **Anton Freithofnig**, župan v Blatogradu.

Velikovec in Dobrlavas:

Florijan Ellersdorfer, župan v Grebinju.

Pliberk in Železna Kapla:

Franc Grafenauer, državni poslanec na Brdu.

Beljak, Paternion in Rožek:

Janez Vospernik, posestnik v Zgoranjih Jezercih in **Janez Hernler**, župan v Šmartnu.

Trbiž in Podkloster:

Jožef Skrbina, p. d. Kažin v Hudih dolih.

Šmohor in Kotiče:

Adam Kofler, poštar v Št. Jakobu v Lesachtal.

V Lavantinski dolini pošpirajte proti nemškemu nacionalen Grössbauerju v sredo, dne 24. marca krščanskega socialca **Rajmund Tatschl**, župan v Kollnitz.

29. marca pa oddajte glasovnice za krščanska socialca

Jožef Krampl, posestnik v Messensach in

Konrad Walcher, državni poslanec v Celovcu.

Gnilo nemško-nacionalno stranko moramo poraziti in rešiti kmeta in delavca.

Vsi volilci do zadnjega na volišče!

Naš Grafenauer bode v 4. skupini v 1. okraju Celovec in okolica (slovensko Spodnjekoroško) skoraj gotovo zmagal. To nam kaže že strah lista „Fr. Stimmen“, ki misli, da bo prišlo do ožje volitve. Napnimo, Slovenci, vse sile, da do ožje volitve ne pride, kajti v ožji volitvi med Grafenauerjem in Metnitzem bodo socialnidemokratje potegnili gotovo z bogataškimi posili - Nemcem Metnitzem. Zmagati moramo tedaj že pri prvi volitvi dne 24. marca! Vsakdo naj tedaj pride na volišče!

Wahlkuruz, Wahlkleie, Wahlheu, Wahlstroh. Ni dosti, da so si nemški šeseljci, ali po kranjsko: frakarji, tako lepo razdelili mandate na Koroškem, skrupicali celo, če je šlo, po dva skupaj, da bi lažje snedli Slovence vse zastopstvo, da bi bil slavni nemški in posilinceški „Wahlwindel“ krepkejši, mu je prišel na pomoč tudi „Wahlmanöver“. Vladajoča koroška stranka, katere slava smrdi že do culukafirske in hotentotske dežele, katere podlost poznajo že Japonci in Kitajci, se ne sramuje niti najpodlejših sredstev, da bi pri sedanjih volitvah pritisnila Slovence k tlom. Najgrše delajo ostudneži v celovski okolici. Tu izrabljajo celo ujmo prejšnjega leta in so si naročili pri c. kr. vladi podpore ravno sedaj pred volitvami, da jih nemškutarski župani delijo — seveda: 1. samim sebi, 2. še enkrat samim sebi in 3. še tretjokrat samim sebi, potem še le 4. svojim zvestim političnim pristašem in 5. tistim, ki jih nesreča najbolj tere, revnejšim slovenskim kmetom, o, katerih upajo, da bodo omahljivi in ki nimajo zrnea, ne sena, ne slame, več, da bi se vrgli svoji živini pred lačne gobce. Seveda se tem dajejo pri razdelitvi potrebnih opominov: „Wahl mit uns, Windischer, sunst

kon daj Vih verhungern!“ itd. itd. Da vlada da sama sredstva nemškutarjem v roke, da morejo lažje rogoviliti proti nam, to je že res nesramno. In se sedaj, namestu da bi jih tirala pred sodišče, mirno gleda, kako delujejo z najhujšim terorizmom in kako podkupujejo ljudi na najgrši način s — priberačnimi podporami. Posilinceci letajo in delujejo sedaj s turščico, z otrobi in z senom in s slamo, da se moramo že bati, da bodejo glavice vladajočih nemških odvetnikov v Celovcu postale čisto votle, ker si bodejo morali iz njih popipati vso slamo, ki jo imajo v glavah, da zadostijo nenasičnim požrešnežem, našim posilincecem. — Upamo pa, da bomo vendar le mi zmagali z našo pravično stvarjo in z našimi kandidati: z Grafenauerjem v splošni skupini celovski, z Strukl in Frajthofnikom v kmetijski skupini. Nemški kandidatje pa namesto da bi prišli v deželni zbor, delijo tudi potem svoj Wahlheu in Wahlstroh okoli.

Koroški Nemci so si zaradi mandatov za deželni zbor v lasih. V Celovcu bi radi imeli obrtniki svojega kandidata. Nemški „valausšus“ pa je proti temu. Minoli četrtek so se zato v nekem zborovanju skregali. Pozneje je pa „dajčfrajhtlih“ shod zaupnikov postavil za mesto Celovec sledeče kandidate: dr. Jožef Lemisch, inž. Raimund Pierl, posestnik H. Lerchbaumer. — Zadnje „Freie Stimmen“ pišejo, da je mandat v celovski splošni kuriji, kjer kandidira Slovenec Grafenauer proti „vitezu“ Metnitzu, frajhtlih in „nacional“ v nevarnosti! Tudi v mestni skupini Velikovec-Pliberk se je pojavil proti „oficielnemu“ frajhtlih kandidatu nov kandidat. — Poka, poka v nemško-nacionalnem taboru.

Neumna agitacija za Metnitz. Neumno agitacijo so začeli v velikovškem okraju nacionalci za nadviteza Metnitza, nemškonacionalnega kandidata v splošni skupini. Pravijo, da je dr. pl. Metnitz načelnik tukajšnjega železniškega odbora. To je že preneumna špekulacija na kmečko lahkovernost. Od tistega komiteja sploh ničesar ne pričakujemo. Saj so imeli nasprotniki tudi „Futternostandskomite“, ki pa je pomožno akcijo za seno le zavozil. Če bi tistega komiteja ne bilo in bi bile dobile denar v roke občine, bi bilo lahko vsem revnim kmetom, ki nimajo kreme, vsaj za prvo silo pomagano. Pa nacionalci imajo vse polno teh komitejev, ki pa ničesar ne opravijo ali pa vse narobe. Železnica je zadeva države in pa državnega zbora, ni pa odvisna od kakega celovškega komiteja. V državnem zboru pa Metnitz sploh nima ničesar govoriti, ker ni državni poslanec. Besedo za železnico št. Pavel-Velikovec-Celovec more zastaviti Grafenauer. Kmetje, izvolite si ga v splošni skupini, in potem bo njegova dolžnost, da se bo potegoval kot vaš poslanec za železnico, ki jo želite vi, in ne za Nageletovo iz Velikovec na Sincoves, ki bi bila samo za Velikovčane dobra. Če je Metnitz res načelnik železniškega odbora, ne vemo; sploh pa bi imeli nameravano železnico že davno, če bi bila odvisna od purgarskega komiteja v Celovcu, ker se ta komite trudi brez uspeha že več nego par let.

Lukas, kje si? Mi kmetje iz vašega volilnega okraja nimamo ne sena in tudi ne slame, in od vas ne slišimo, da bi vi kaj skrbeli za svoje volilce, ko sedaj vašim kmečkim volilcem letos zaradi hude zime in lanskega slabega leta tako zelo slabo gre. In vi se še upate kandidirati v splošni kuriji (za deželni zbor, ko za nas ničesar ne delate? In nemški nacionalci in fortštritarji vam še hočejo pomagati do zmage, kakor so vam zadnjič? Kmetje iz celovške okolice, ki smo spregledali nemškonacionalno politiko, ki tira naš kmete v pogubo, ne bomo več ne grajščaka Metnitza in tudi vas ne volili, ampak bomo glasovali v splošni kuriji dne 24. marca 1909 za pravega kmečkega poslanca Frana Grafenauerja v Brdu.

Kdo hujška, gospod Wieser? Gospod Wieser, ki je v deželnem zboru strastno govoril o bindišarskih hecarjih, je izvoljen za deželnega poslanca od nas slovenskih kmetov; tudi je župan v občini Št. Tomaž, kjer je prebivalstvo po veliki večini slovensko. Ker pa gospod Wieser ne zna slovensko (vsaj sam zatrjuje tako), pa misli, da Slovenci ne smemo po svoje živeti in v enomer udriha črez bindišarje, če slovensko govorijo ali pišejo. In adrihati pa zna, v tem je mojster. Kako še more potem naš bivši poslanec govoriti o bindišarskih hecarjih? Kar nas je Slovencev v šenttomaški občini, spoštujemo prave Nemce in tudi nemški jezik, in nič ne očitamo gosp. Wieserju, če govori in čuti nemški, čeravno živi med Slovenci, ampak mislimo, kar je izrekel spoštovani in gospodu Wieserju prav dobro znani gospod general N. v neki družbi: „Vsak mora svoj narod spoštovati in ne druge zaničevati, ker šuft je, kdor svojo narodnost zataji.“ In šufti, barabe nočemo biti od gospoda Wieserja tako sovraženi Slovenci! Bebeci pa bi tudi bili, če bi dali le še en sam glas človeku, ki nas samo napada, namesto da bi nas kot naš poslanec branil in zagovarjal. Kar odpovejte se poslanstvu, bode najbolje, si prihranite vsaj jezo.

Nemško-nacionalno denuncijanstvo na Koroškem je v polnem cvetju. Ker jim prede za volitve v deželni zbor slaba, so se vrgli zdaj na denunciranje slovenskih profesorjev in dijakov. Profesor dr. Kotnik v Celovcu pomaga „Slov. Matici“ pri njenem velikem delu za nabiranje slovenskih krajevnikov in drugih imen. Poslužil se je v to svrhu tudi nekaterih slovenskih dijakov. In sedaj profesorja in te dijake psujejo celovške „Freie Stimmen“, da pomagajo pri „nacionalni propagandi“, da pomagajo ustvarjati

„vindiš globus“ itd. — Iz vsake številke „F. S.“, čim bližje smo volitev, vidimo vedno bolj, kako izgublja nemško-nacionalni politiki na Koroškem svoje glave. Celo dijak, ki stoji pred maturo priporoča nemško-zagrizenim profesorjem, da bi jih pometali. Fej jih bodi!

Beljak. V. noči od 15. na 16. t. m. je na razvalini Lanjskranj iz katere je nekdanj tlačanil oholi Nemec revne slovenske kmete v okolici, padel veliki stolp, ponos nekdanjnjega gradu, ki je pogorel okoli leta 1840. in ni bil več obnovljen. Bodi nam Slovenem to veselo znamenje, da kakor ta stolp, pada nemško gospodstvo na Slovenskem in se bo podrlo do kraja, zlasti s tem, da potremo naše sovražnike pri sedanjih volitvah.

St. Vid. Novo Südmarkino podružnico je ustvaril potovalni učitelj Franc Hajar (mar tudi Nemec?). Nemci se ponašajo s tem, da so celo hlapce prisilili pristopiti novi podružnici. In mi Slovenci? Mi še vedno nimamo niti družstva, ki bi delovalo podobno Südmarki.

Koržen taver. Nemškonacionalci oziroma posil-Nemci so napravili v Racovi gostilni zadnjo nedeljo zborovanje. Značilno je bilo, da so razmatelja Riegerja, ki je znan tlačitelj delavcev in kmetov izvolili za predsednika in posil-Nemca učitelja Dorfara za zapisnikarja. Doseđanjih poslancev za naš kmečki okraj (Celovec-Borovlje) posil-Nemcev Bizarja in Kiršnarja ni bilo. Pač pa nas je počastil urednik „gifne krote“, štajerskim bratom dobroznani odpadnik Linhart. Zmerjal je na vse mogoče: na slovensko duhovščino, češ, da politikuje, potem na hujšakce, ki hočejo k nam donesti „kranjske razmere“ — kaj pa si ti sam drugega, ti Linhart, nego nebodigatreba nezvest Kranjc, ki bi ga mi Korošci morali črez Ljubelj nazaj vreči tja na Kranjsko — zmerjal je na Klofača, na Čehe, na Šustersiča in na „Slovansko jednoto“ ter priporočal nazažnje, naj se volijo — stari poslanci. Znani posil-Nemec dr. J. Maurar je izrekel na to še posebej zahvalo doseđanjima poslancema za njuno „delovanje“ v deželnem zboru. Potem je pa priporočal za splošno skupino (3. beljaški okraj) nemšk. nacionalca Bruggerja in ga je hvalil na vse pretege, samo zaslug za delavce in kmete ni vedel nobenih naštetih. Predloga sta se enoglasno odobrila. (Vzdignilo je roke celih 7 mandelcev, drugih 20 jih je pa nemo obsedelo.) Naposled se je pa začel kregati posestnik Turk — brat „ta črnega“ Turka v Resnici, ki je naš kandidat v 4. skupini — da ni dobil ujmske podpore. Celovski „šeljani“, ki so bili z Borovčiči vred v vidni zadregi, so potisnili krivdo kajpak hitro na „klerikalne“ župane in na „klerikalnega“ Grafenauerja. Če so jim pa to Turk in drugi kmetje verjeli, je druga stvar. Nam se je pač zdelo, da so Maurar in tutti quanti borovski posil-Nemci na tem shodu nehoti agitirali za naše kandidate. Kolikor se sliši govoriti, je naša okolica zlo zavzeta za Mihalja Turka v 4. in za Jan. Štrukla in Antona Freithofniga v 3. skupini.

Gosposveta. Dne 13. t. m. smo pokopali Franca Topičnika, ki je doživel redko starost 87 let in se je bojeval z Radeckijem na Laškem. Po vojski je služil v naši okolici kot priden hlapec in zvest ter zanesljiv delavec.

Plibrk. Nek voznik je v ozki ulici tukajšnjega mesteca pritisnil s sanmi starčka Glinika tako hudo ob zid, da je umrl.

Celovec. Naše polt. društvo je poklicalo na shode v Kotlje in v Smihel kranjskega dež. odbornika g. prof. Jarca. Dobro! Škoda samo, da ni prišlo več izvenkoroških politikov nam Korošcem pred volitvami na pomoč. Tadi nemšk. kršč. socijalcem pomagajo shode prirejati tirolski poslanci.

Kranjsko.

Ruski akademiki obiščejo v poletju Ljubljano in ostanejo 10 dni v njej, da si jo ogledajo. Letošnje velike počitnice bodo porabili v to, da napravijo izlet na slovanski jug. Potovali bodo preko Carigrada v Sofijo, Belgrad, Zagreb in Ljubljano. Iz Ljubljane potujejo preko Dunaja v Prago, iz Prage preko Krakova pa nazaj na Rusko.

Društvo uradnikov jugoslovanskih denarnih zavodov je imelo 14. t. m. ustanovni občni zbor v Ljubljani. Po daljši hudi debati se je sklenilo, da se osnuje v Ljubljani samostalna slovanska skupina iz vseh jugoslovanskih pokrajin, ki se priklapi državnemu društvu bančnih uradnikov na Dunaju.

Zveza slovenskih pevskih društev v Ljubljani je imela dne 14. t. m. občni zbor. Zastopanih je bilo 19 društev. Zvezi na čelu ostane dr. Vladimir Ravnihar, za zveznega pevovodjo pa je namesto gospoda Mateja Hubada, ki je iz zdravstvenih razlogov začasno odklonil, izvoljen dr. Kozina.

Vinski trg priredi Kmetijska podružnica v Ravnem nad Krškimi dne 30. marca t. l. Prodajalo se bo pristno domače vino iz Dolenjskega po jako nizki ceni, na kar se vinski trgovci in gostilničarji posebno opozarjajo. Za udeležence trga, ki se bodo pisмено priglāsili, bodo čakali vozovi na postaji Videm-Krško.

Razstava rogov. Včeraj na Jožefovo je priredil „Slovenski lovski klub“ v Mestnem domu v Ljubljani, prvo razstavo rogovja divjačine, ubite na Kranjskem, in sicer rogovje srnjakov, gamsov in jelenov. Udeležba je bila jako povoljna tako kvalitativno, kakor tudi kvantitativno. O presojanju razstavljenega rogovja bo odločala posebna komisija, ki se je sestavila iz samih izkušenih lovcev. Razstava se bo zaključila v nedeljo zvečer ob 8. uri. Vabijo se vsi

lovei in prijatelji lova, da si ogledajo to prvo razstavo te vrste na Kranjskem.

Projekti za nova mostova. Napravljena načrta za novi frančiškanski most kakor tudi za šentpeterski most sta od trdk že došla v Ljubljano. Kmalu se bo pričelo graditi. Sedaj ostane samo še šentjakovski most lesen. Tudi za tega bi bilo treba da se seziđa.

Primorsko.

Železnica Sv. Lucija—Kobarid. Krajevna železnica Sv. Lucija—Kobarid se namerava zgraditi kot normalno-tirna železnica na par. Tekla bo po Soški dolini in bo sprejeta v svetovni promet ter bo vezala pokrajino od Sv. Lucije do Boveca z glavno prometno črto, to je z državno železnico Celovec—Gorica—Trst. Za projektovano železnico se je predlagalo 7 postaj. Razven postaje Sv. Lucija—Tolmin bodo služile popolnemu prometu še postaje Tolmin, Kamno in končna postaja Kobarid, dočim bodeta veljali postajališči s skladiščem Modreje in Idersko samo za osebni promet, kakor tudi za tovorni promet s polnimi vagoni; postajališče Gabrije se zgradi samo za osebni promet. Povprečna oddaljenost postaj bo znašala 3.4 km.

Domača čipkarska obrt. Varuštvo zavoda za pospeševanje obrti v Gorici se je obrnilo s prošnjo na e. kr. ministrstvo za javna dela, da bi se mu dala na razpolago zmožna učna moč v namen, da bi se v posameznih okrajih domače obrti izučile čipkarice za navadne in benečanske čipke.

Nedeljski počitek v Gorici. Z veselja, da so si po mnogem trudu vendar priborili nedeljski počitek, so trgovski nastavljenici v nedeljo priredili obhod z godbo na čelu po mestu.

Poboljševalnico za mladoletne. V Gorici se je osnovalo društvo, ki ima blag namen, zgraditi poboljševalnico za mladoletne kaznjence in jih privedi zopet na pravo pot.

Narodno-obrambno delo.

„Tebi, nemški deček!“

Nemškemu Schulvereinu se ni odgoja po nemških šolah dovolj narodna. Zato z vsemi sredstvi dela na to, da bi se narodna (völkisch) odgoja potencirala in bi se mladina, obiskujoča nemške in germanizujoče šole, vzgojila ne samo v narodno čufče in svoj narod ljubeče Nemce, temveč v narodne eksaltirance, ki slovanskim narodnostim priznajo komaj pravico do obstanka, kam li enakopravnost.

Med pripomočki, ki jih rabi v dosego svojega smotra, se v zadnjem času tudi nahajajo neki listi z naslovom: „Tebi, nemški deček!“, „Tebi, nemško dekle!“ Sestavljen je iz listov nemški učitelj v Budjevicah Vilibald Böhm, izdajo in razširjanje pa je oskrbel nemški Schulverein. Vložila se je tudi prošnja na naučno ministrstvo, naj bi te liste potrdilo kot učno sredstvo (!), ministrstvo pa je vendar bilo toliko pametno, da tega ni storilo, temveč je samo dovolilo, da se smejo rabiti kot stenski okras, o katerem sodi okrajni šolski svet, ali se sme dopustiti ali ne.

Schulverein se seveda hudo jezi, da se „prolepe besede narodne vzgoje in vzpodbuje“ stavijo v isto vrsto z naravoslovnimi predmeti in fizikalničnimi in kemičnimi aparati, o kojih dopuščenosti ima soditi okrajni, oziroma deželni šolski svet. Stenski listi, katere razširja Schulverein, se tako-le glase:

„Tebi, nemški deček! Nemški deček si! Upravičen ponos ti more polniti prsi, da si: zakaj velik in mogočen je nemški narod, kateremu pripadaš. Milijoni govorijo tvoj dragi, ljubi, materinski jezik, najdeš ga na celem svetu. (To je že debela laž, ker na primer če prideš preko Trsta, že ne izhajaš več z nemškim jezikom.)

Največji moške so izšli iz tvojega naroda. Tvoj narod se imenuje narod pesnikov in mislecev. Tvoj jezik je najlepši in najbogatejši (!) na svetu. Plemenita vsebina ga proslavlja, iskrenost in globokost čustva.

Nemška ljudska sila je ustanovila države, nemška pridnost jih je utrdila, nemški pogum jih je obvaroval sovražnikov in nemški duh jih je storil velike!

Ljubi svoj narod! Ljubi ga iz celega srca! Zvest mu bodi do smrti! Stori yse, kar pripomaga k ohranitvi tvojega naroda in kar je njemu in tebi v blagor in čast!

Ljubi svoj jezik! Čuvaj ga kot tvoje najdragocenejše dobro in varuj ga vsega ničevnega tujega nakita!

Bodi vreden, tvojega naroda! To si, če gojiš nemško čednost. Bodi torej resničen in zvest, odkrit in svoboden, prostodušen in preprost, plemenit in dober!“

Ta oklic je jasen dokaz nemške megalomanije in nestrpnosti. Človeštva ne pozna, temveč samo nemški narod, o katerem fabulira, da se nemški jezik nahaja na celem svetu, dočim je resnica, da je na svetu 1600 milj. ljudi, izmed katerih je le 72.7 mil. Nemcev.

Ta oklic ne pozna ne splošno človeške in tudi ne krščanske čednosti, temveč samo nemško. Kakšne so te pristno nemške čednosti, nas dodobra uči zgodovina in vsakdanja izkušnja. Takih famoznih oklicev je Schulverein do začetka preteklega meseca že

razširil, 5000 iztisov, osobito na jezikovnih mejah. Tudi na slovenskem ozemlju se ponujajo. „Straža“ se je že pritožila o tej germanizatorični vsiljivosti. Zato še enkrat opozarjamo rodoljube in osobito vse kompetentne faktorje na ta oklic in zahtevamo, da se v šolah na slovenski zemlji nikar ne prikaže, in kjer je že, da se takoj odstrani. Kjer je le eden slovenski otrok, tamkaj tak oklic biti ne sme.

„Obmejnim bratom v pomoč“. Naš kolek boče naše ljube sosede Vsenemce strašno v oči. „Grazer Tagblatt“ se je že enkrat razhudil nad njim in zopet se v dopisu iz Ljutomer vnanj zadira. Podobe slovenskega ozemlja, ki je v glavnih obrisih začrtana na njem, ne more prenašati nemškoradikalno oko, in vsenemški živci zatrepečejo, ko se samo omeni združena Slovenija. Posebno pa se še Tagblatt huduje, ker spodnještajerska mesta in trgi na tem koleku niso označeni kot nemški jezikovni otoki, saj je v teh trgih in mestih baje samo avtohtonno, pristno nemško prebivalstvo. Koliko je vredna ta pristnost in avtohtonnost spodnještajerskega nemškutarstva, se more na prav lahek način prepričati vsak, če obišče te trge in mesta ter se tamkaj malo ozre po napisih, na katerih se bleste skoraj izključno imena slovenske korenine, iz katere so izrasle te nemškutarske rastline. bila nekdanj pristno slovenska. Do istega spoznanja nas privede tudi jezik, ki se govori po teh mestih in trgih; to ni nemški jezik, ampak samo karikatura in pokveka nemškega jezika. Če se Vsenemci zgražajo nad našim kolekom, je znamenje, da smo prav pogodili, da smo ga izdali s podobo celotnega slovenskega ozemlja. Pustimo srd pretiranim nemškim petelinom! Sami pa pridno segajmo po našem narodnem koleku! Rodoljube, kolekujte svoja pisma in svoje dopisnice in razglednice s kolekom: „Obmejnim bratom v pomoč!“

Veseli pojav. Med mnogimi žalostnimi pojavi, koje moramo v tem oddelku priobčevati, lahko bilježimo danes enkrat tudi razveseljav dogodek. Na občnem zboru S. K. S. Z. za Kranjsko je stavil g. J. Štefe naslednji predlog, kateri je bil tudi soglasno sprejet. Slovenska krščansko-socialna organizacija priredi vsako leto po celi domovini dan obmejnih Slovencev ter naj takrat vsa naša društva prirede priredbe na korist obmejnim Slovincem, vsi naši zavodi naj takrat darujejo v ta namen, vsi naši zastopi naj se takrat oglase, s takim dnevom lahko znatno pomagamo marsikateri slovenski postojanki ob meji. Ker je št. IIj na Štajerskem letos v največji nevarnosti, bodi letos naš dan obmejnih Slovencev „Šentiljski dan“. Želimo, da bi tudi štajerska kršč. socialna organizacija posnemala v tem svojo kranjsko posestrimo.

Obrambni odseki. Na letošnjih socialnih kurzijah, katere je priredila naša delavna S. K. S. Z., se je priporočalo nepolitičnim organizacijam, naj ustanavljajo pod svojim okriljem tudi obrambne odseke, ki imajo nalogo, poučevati društvenike o velikem pomenu narodno-obrambnega dela in zbirati doneske. Uverjeni smo, da bo ta misel našla med našo idealno mladino mnogo odmeva, narodno-obrambno delo pa se za dober korak pomaknilo naprej.

Manjšinsko delo med Čehi. Narodni jednota pro vzhodni Moravu je še prav mlado obrambno društvo in vendar je že leta 1907 imelo 21.046 kron dohodkov. Skrbelo je predvsem za narodno šolstvo, za katero je izdalo 32.000 K, in za narodno izobrazbo ljudstva v izhodni Moravi. Predavanj je društvo ali samo ali pa po podružnicah priredilo 442 ter je na razne občine poslalo 1216 knjig. Bavilo se je tudi s posredovanjem za delavce, ki so želeli dobiti dela, in delodajalce, da so dobili narodne delavce, za nakup in prodajo, za stanovanja itd. Društvo je vedno stalo v prvih vrstah odpora proti nemštvu.

Srednje šolstvo v Avstriji. Po izveštvju naučnega ministrstva je bilo stanje srednjega šolstva po avstrijskih kronovinah v prošlem letu sledeče: 244 gimnazij, 131 realnih šol, 50 moških in 19 ženskih učiteljskih. Po učnem jeziku je bilo 121 nemških, 52 čeških, 43 poljskih, 6 italijanskih, 5 maloruskih, 5 hrvaških in 12 utrakvističnih gimnazij. Realnih šol je bilo 73 nemških, 41 čeških, 11 poljskih, 4 italijanske, 1 hrvaška in 1 utrakvistična. Moških učiteljskih je bilo 23 nemških, 12 čeških, 5 poljskih, 6 poljskoruskih, 2 nemško-slovenska, 1 hrvaško in 1 italijansko-nemško. Ženskih je pa bilo 10 nemških, 2 češka, 3 poljska, 2 nemško-slovenska, 1 hrvaško, 1 italijansko in 1 italijansko-nemško. Kakor se iz tega izveštvja vidi, smo mi Slovenci največji reveži, ker nimamo niti ene slovenske srednje šole, akoravno imamo veliko število nčeče se srednješolske mladine izmed 87.464 gimnazijcev, 45.165 realcev, 8.972 učiteljsnikov in 3.334 učiteljsnic, a pri državi niti ene borne hišice nimamo. V tem oziru so še pri Kairih v Afriki na boljšem kakor pa pri nas.

Ljudske šole so v Avstriji skrajno nepravilno razdeljene, kar se tiče narodnosti. Nemci imajo 7576 ljudskih šol in bi jih po svojem številu smeli imeti samo 6720; Slovenci pa imajo 670 ljudskih šol in bi jih morali imeti najmanj 900. Kje je pravica?

Most do Adrije. Nemci hočejo imeti precej dolg most do Adrije. Listi poročajo, da se bo südmarka organizirala tudi za Istro.

Nova podružnica Südmarke na Koroškem. V St. Juriju pri sv. Vidu se je ustanovila nepotrebna Südmarkina podružnica, ki bo na slovenski zemlji pobirala denar za našo razmaroditev.

Schulverein na delu. Že zadnjič smo poročali, da je Schulverein v novejšem času dovolil okoli 127.000 K podpore za šolske zgradbe, in sicer za 15 krajev. Veliko teh krajev je v slovenskem ozemlju. V posebno zaščito je vzel Brežice in Pobrž pri Mariboru, kjer hoče nemštvo obraniti in ohraniti s tem, da tamošnjim Nemcem ali boljše rečeno Posilincem brezplačno zida nove šolske zgradbe. Tudi koroškemu posilincem je priskočil na pomoč z izdatnimi podporami. Posebno pozornost naklanja Plihrku, kjer so se vsled popustive rudokopov jeli majati nemški stebri. Zato je Schulverein za šolsko zgradbo plibrsko dovolil 10.000 K in s tem meni, da je ustvaril nemško trdnjavo v nemškutarskem mestecu za slovensko okolico. Slično je ravnal tudi pri Sv. Tomažu pri Celovcu, samo da mu ni bilo treba tako globoko poseči v žep. Schulverein sam priznava, da je v St. Tomažu ljudstvo slovenske narodnosti, pa zapeljano v posilincemstvu, ki se ustavlja z vso močjo slovenskim agitatorjem za dvojezično šolo. Nova šolska zgradba je stala 14.000 K, od katerih je manjkalo samo še 2000, in samo te je podaril Schulverein. In za teh borih 2000 K so ljudje svoje otroke vrgli nemškemu molohu v žrelo. Nadalje se je Borovljani dovolila podpora za otroški vrtec. Schulverein se je tudi ozrl na Opatijo, kjer se bo nemška šestrazrednica razširila v meščansko šolo, ki bi tudi sprejemala tiste učence, ki bodo dovršili razrede na novo ustanovljeni nemški šoli v sosedni Lovran. Schulverein ima torej svoje mreže razpredene na vse strani.

Razgled po svetu.

Rusija potrebuje 20.000 učiteljev za ljudske šole. Na Ruskem bodo uvedli sedaj splošno šolsko obveznost. Vsa ona mesta in vasi, ki še dosedaj niso imela šol, grade prav pridno poslopja zanje in snujejo šolska okrožja. Za te nove šole potrebujejo velikansko množino šolskih učnih moči. Za prvi čas se jih bo potrebovalo do 20.000. Učiteljska na Ruskem ne morejo dati toliko število učnih moči, zato se bodo morali pomagati s tem, da začasno namestijo izslužene vojake in uradnike kot učitelje, kar pa seveda ne bo na veliko korist narodni prosveti. Da bo kolikor mogoče več izšolanih učiteljev, bo država osnovala nova učiteljska po vseh gubernijah.

Nova šolska odredba na Hrvaškem. Po naredbi deželne vlade se od letošnjega leta počenši vsi učenci v prvi razred gimnazij in realnih gimnazij zapisujejo le začasno. Na koncu prvega tečaja odloči potem učiteljski zbor, kateri učenci se imajo za stalno upisati in kateri imajo kot nesposobni zopet zapustiti srednje šole in se vrniti v ljudsko šolo. Na ta način je moralo pri zaključitvi letošnjega prvega tečaja zapustiti 160 učencev srednje šole. Ako je ta naredba dobra, se ne ve!

360 poljskih učencev preneha obiskovati s 15. sušcem šolski pouk, če ne prevzame mestna občina v Poljski Ostravici tamošnjo poljsko zasebno šolo v svojo oskrbo.

Odprava snega stane v Berlinu zadnje dni pol milijona mark.

Zarota med ruskimi vojaki. Ruski listi poročajo, da so dne 10. t. m. preiskali vse vojašnice in tudi mnogo zasebnih hiš vsled zarote, ki se je razširila med vojaki. Dobivali so cele vozove raznih proklamacij iz Finske, vendar glavnih zarotnikov niso zalotili.

Izgredi v Islandiji. Prebivalstvo v Islandiji je vprizorilo proti danskim uradnikom velike izgrede, kateri jih baje grozno zatirajo.

Milijonarji, ki ne marajo za denar. Komaj verojetna vest je, da so v Ameriki milijonarji, ki ne marajo za denar. Ali to je resnica. O tem pripoveduje neki ameriški pisatelj. V Pensilvaniji biva John Vanderbilt. Zgradil si je malo hišico za 1800 kron in se malokedaj odstrani od nje. Enkrat na leto gre bosonog v mesto, kjer si nakupi moke za kruh, kateri mu je gotovo edina hrana. Svoje gospodinjstvo si vodi sam, ne dobiva nič pisem niti časopisov in čita samo stare knjige, ki si jih je prinesel seboj v samoto. — Podobno je živel Charles Alvord. On je bil jako bogat, imel velika posestva in svojo posebno jahto. Vse to je zapustil in se izselil na samotni otok. Tu si je zgradil lastnoročno hišico. Nekdaj se je vozil v četverovprežnem vozu ali po svoji jahti na morju, sedaj pa leži po celi dan v čolnu in lovi ribe ali pa čita. Živi prav samotarsko in ni mu žal, da je zapustil sjaj, ki ga je obdajal. — Bogataš Jonathan Reid je posebno ljubil svojo ženo. Ko mu je umrla, je zapustil vse, se zaprl v eno sobico, kjer so bile shranjene same stvari pokojne soproge in je bila sezidana nad njenim grobom. V tej sobici je preživel celo svoje življenje ter žaloval za pokojnico.

Narodno gospodarstvo.

Gospodarska razstava v Pragi. Od 29. majnika do 6. aprila bo v Pragi gospodarska razstava, katero priredi osrednje gospodarsko društvo za kraljevino Češko. Na razstavi bodo zastopane razne skupine, kakor na primer: gospodarski stroji, plemenita živina, konji, govedo, svinje, ovce, koze, perutnina, piča, proizvodi raznih gospodarsko-industrijskih strok, obrtne in industrijske proizvode itd.

Železniški promet v Bosno. V Bosanskem Brodu se je v zadnjem času nakopičilo jako veliko tovarnega blaga. Vodstvo bosansko-hercegovinskih državnih železnic je zato odredilo, da se civilno blago v pokritih vozovih za nekaj časa ne bo prevažalo za

postaje te železnice. Oddane pa še ne odposlane pošiljatve se oddajo pošiljateljem na razpolago.

Knjigovodni tečaj za krojače. Obrtno pospeševalni zavod za Štajersko bo priredil meseca majnika in junija knjigovodni tečaj za krojače v Gradcu. Poučevalo se bode trikrat na teden od 7. do 9. ure zvečer. Kdor se hoče udeležiti tega tečaja, naj to naznani ravateljstvu gori omenjenega zavoda v Gradcu, Herrengasse 9.

Carina v Solunu. Ker se bo pričela v kratkem industrija posebno razvijati in ker se bode turška uvozna carina zvišala od 8 na 9 od sto, je sklenila trgovska zbornica v Solunu, prositi vlado za nekatere olajšave, posebno pa za carine prosto uvažanje strojev in surovinskih izdelkov.

Nova svila. V gozdih na otoku Madagaskar so našli pajka, ki prede najlepši svili podobne nit. Na Francoskem se je že ustanovila družba, ki bo izrabila pajke v dobavo nove svile.

Književnost in umetnost.

„Boj za slovensko vseučilišče“, knjiga, ki jo izda „Slovenska dijaška zveza“, se začne razpošiljati v soboto. Knjiga je namreč nepričakovano narasla in bo obsegala celih 80 strani. Ker pa so narasli s tem tudi stroški, smo sklenili knjigi malo zvišati ceno: posamezen izvod stane 50 vin., a če se naroči vsaj 10 izvodov skupno, stane izvod le 30 vin. Gotovo je cena tako obširni knjigi še vedno malenkostna, zlasti za večje naročbe. Naj bi se razširila knjižica tudi v zadnji gorski vasi in v vsaki kmečki hiši naj bi jo čitali! Naroča se pri Katoliški bukvarni v Ljubljani. Plačuje se po položnici Slovenske dijaške zveze, ki jo priložimo vsaki pošiljati.

K vojski.

Italija se tudi pripravlja.

Videm (laški), 18. marca. Vojno ministrstvo je poslalo semkaj in v Genovo dva pehotna polka iz Benetk. Od tukaj je odšlo več čet takozvanih alpinov na goriško mejo. V Benetke je te dni došel en pehotni polk iz Turina, pričakujejo še prihod več polkov iz zapadnih mest.

Angleško brodovje v Jadranskem morju.

Bar, 19. marca. Iz Malte je odplulo tamkaj usidrano angleško brodovje v smeri proti Jadranskemu morju. Pred Barom križarijo avstrijske torpedovke, ki preže na ruske in angleške ladje, ki vozijo vojni material za Črnogoro. Črnogorska vlada je dobila obvestilo, da bo angleško brodovje pazilo, da ne bo nihče delal ovir plovitvi angleških parnikov v Jadranskem morju.

Koliko časa bi trajala vojska?

V dunajskih vojaških krogih računajo s tem, da bi operacije trajale delj časa. Že premaganje naravnih ovir, Donave in Save, bo zahtevalo precejšnjo dobo. Napredovanje po slabih cestah in ob razdrtih železnicah bo zvezano z dolgo etapno črto. Prekrbovanje z živim v deželi sami je izključeno. Dovažanje bo moralo biti z ozirom na sovražno prebivalstvo dobro zavarovano. Vse te okolnosti, brez oziroma na sovražnike čete, bodo že same povzročile, da se bo naša vojska mogla premikati le počasi naprej.

Ultimatum z vojno demonstracijo.

Dunaj, 19. marca. Avstro-Ogrski poslanik grof Forgach bo te dni izročil Srbiji ultimatum. Da bo ta ultimatum napravil večji vtisk, bo zvezan z vojno demonstracijo. V to svrhu priplujejo pred Belgrad vsi donavski monitorji, v Zemunu in okolici se nahajajoči polki pa zavzamejo pozicije na gričih nasproti Belgrada.

Tik pred vojno.

Belgrad, 19. marca. Vojaštvo zapuša Belgrad. Vsako uro odhajajo posamni vojaški oddelki v smeri proti bosanski meji. Vse banke so že poslale svoje denarne zaloge deloma v Niš, deloma v Kragujevac. Vlada je dala vse važne državne akte, s posebnim, zastraženim vlakom prepeljati v Niš.

V bližini Višegrada je koncentriranih več tisoč četnikov, ki so pripravljeni na dano znamenje vdreti preko bosanske meje. Ob Drini se ponoči čuje prasketanje pušk.

V diplomatskih krogih pričakujejo, da poda Avstro-Ogrska v ponedeljek ali torkel ultimatum z zahtevo, da se nanj odgovori v 48 urah. Ker na ta ultimatum Srbija ali sploh ne odgovori ali pa da zopet tak diplomatski odgovor, kakor v prvih dveh notah, je skoraj gotovo, da napove Avstro-Ogrska najkasneje v četrtek ali petek Srbiji vojno.

Avstro-Ogrski podaniki beže trumoma iz Belgrada in iz notranjosti ter se naseljujejo v mestu Zemunu.

Pismo iz Belgrada.

Belgrad, 18. marca.

Dva dni bivam na srbski zemlji, pa sem že toliko videl in slišal, da je komaj mogoče vse v enem pismu povedati.

Komaj prestopi človek srbsko zemljo, že ga vse opozarja na resnost položaja. Še predno zapusti po-

stajo ali pristanišče, že zahteva orožnik potni list. Ime, stan in domovino zapiše na to v veliko knjigo, pritise na potni list „visum“ in še-le potem sme iti v mesto.

Pazijo pa celo na vsakega tujca. Ko sem se n. pr. danes vsled slabega vremena poslužil izvoščeka, da me je peljal v avstrijsko poslaništvo, sem opazil, ko sem se vračal iz palače, da se je nek policist prav živo razgovarjal z mojim kočijažem. Zvedel sem, da je poizvedoval o moji osebi in da je bil zelo nejevoljen, ko mu kočijaž ni mogel dati zadovoljivega odgovora. Tudi uradniki našega poslaništva so pod najstrožjim policijskim nadzorstvom.

Kar se tiče razpoloženja med tukajšnjim prebivalstvom, je deljeno. Na eni strani bojvito do skrajnosti, na drugi strani pa potrto. Zadnje sledi iz tega, ker sta trgovina in obrt skoro ustavljena. Splošno je pa razpoloženje tako, da se z vsa gotovostjo pričakuje v najkrajšem času sovražnosti. V kavarnah in gostilnah ne čuješ drugega, kakor samo od vojske. Z največjo pazljivostjo zasledujejo vsako premikanje čet ob bosanski meji. Velike upe stavijo na čete prostovoljcev, na narodno požrtvovalnost, katere gre tako daleč, da so občine in okraji na lastne stroške nabavili strojne puške, da z njimi oborožijo čete. Tudi kmečko prebivalstvo se je na lastne stroške oborožilo, v kolikor vojna uprava tega ni mogla storiti.

Posebno strastno vsi prebivalci čitajo tukajšne časopise. Prodajalci hite po ulicah in vpijejo: „novine!“ in v najkrajšem času je vse prodano. Nato pa vidiš po cesti vse ljudi zatopljene v časopise in ne traja dolgo, ko se med seboj pričnejo prav živo razgovarjati o najnovejših dogodkih.

Vse kaže na to, da bo kmalu počilo. Vojaštvo neprestano prevažajo na mejo. Včeraj sem videl nek transport infanterije in strelcev. Priznati mora vsakdo, da je srbska artilerija zelo dobra. Tudi vojaki sploh napravijo prav dober utis.

Splošno se v Belgradu zelo boje, da ne bi Avstrija vdrla v deželo. Železniški most čez Donavo straži cel vojaški oddelek, ki je ponoči podvojen.

Vsi ljudje so prepričani, da Avstrija na vsak način želi vojsko s Srbijo. To neresnico dan za dnem srebrijejo iz tukajšnjih listov, ki neprestano hujskajo proti Avstriji. Za prihodnje dni pa vendar pričakujejo, da se bo položaj čisto razjasnil. Sodijo, da bo avstrijski odgovor došel preje, kakor je pričakovati in potem ne bo več daleč čas, ko pričnejo pokati puške.

Najnovejše vesti.

Državni zbor.

Dunaj, 19. marca.

Poslanec dr. Korošec je stavil interpelacijo na justičnega ministra zaradi nerednosti pri c. kr. notariatu v Slov. Bistrici. Ker sedanji notar biva izven svojega okrožja, zgodi se, da ga stranka celo v uradnih urah večkrat zastoni iščejo. Zaževa Beve pa je pokazala, da tudi proti predpisom notariatskega reda ne shranjuje notar sam svojega notarskega pečata, obenem je pokazala, kake goljufije se lahko vsled tega dogajajo. Zahteva preiskavo in da se naj z najstrožjimi sredstvi upelje red pri c. kr. notariatu v Slov. Bistrici.

Poslanec dr. Šusteršič je v krasnem govoru, katerega je cela zbornica poslušala med grobno tišino, navajal vzroke, zakaj bo Slovanska jednota tokrat glasovala za rekrute. Ne dovoli jih vladi, proti kateri ostane jednota v najstrožji opoziciji, ampak drži, ki se nahaja v tako opasnem položaju. Zunanemu svetu moramo pokazati, da smo močni, kajti vojno veselje pri drugih narodih bi rastlo, ako nas vidijo slabe. Mir si želimo, zato hočemo močno državo in dovolimo rekrute. Srbi so naši bratje, zato jih svari, naj ne začnejo vojske proti nam, kjer živi toliko Slovanov. Če pa začnejo vojsko, morajo biti prepričani, da ostanemo zvesti državljan in da se nobena roka ne bo vzdignila za nje. Rusija tira Srbijo v vojsko in sicer na prigovarjanje Anglije, ki hoče dobiti proste roke v Perziji. Rusija hujsko sedaj brate proti bratom v vojsko. To ni slovansko.

Rekrutna predloga je bila sprejeta z 289 proti 103 glasovi v drugem in tretjem branju.

Občinske volitve v Oplotnici. O teh volitvah se nam dodatno poroča še to-le: Že skozi 14 dni so se naši posilincem posluževali vseh, seveda tudi nedovoljenih sredstev, da bi zmagali. Res se jim je to posrečilo. Vendar pa je od slovenske strani vložena pritožba, in če je le količnik pravice, mora biti volitev ovržena. Godile so se take nepostavnosti, da jih ne najdemo kje z lepa. Izid volitev je sledeči: V 2. razredu smo zmagali Slovenci in sicer smo dobili 36 glasov; vseh volilcev je 64. V 3. razredu so dobili nasprotniki 116 glasov, mi pa le 84. V 1. razredu pa je bilo oddanih za posilincev osem glasov, za nas pa le 7, ker nas je Karol Kukovič, medicinar v Slov. Bistrici in tukajšnji trgovec z lesom, vključil odločno dani besedi pustil na cedilu in se ni udeležil volitev. Ko bi on prišel volit, bi v tem razredu prišli vsaj do zrebanja. Žalostna mu majka.

Perzija. Šah je definitivno odklonil ustavo. Sedaj namerava s kanoni prisiliti, da se otvorijo bazari. Zunanji minister je demisioniral. Položaj je obupen.

Najvišje sodišče. Deželni nadzvetnik Julij Giegl na Dunaju, Franc Dukič in Mihael Gabrielič v Trstu so imenovani dvornim svetnikom pri najvišjem sodišču.

MALA NAZNANILA

ki se sprejemajo po **2 vin. od besede**, najmanjši znesek je 50 vinarjev.

Kdor želi pojasniti o rečeh, ki so naznanjene v inseratnem delu, naj pridene za odgovor znamko 10 vinarjev. Drugače se ne odgovori.

Natakar ali natakarka na račun se sprejme v gostilni Franca Seršen v Ljutomeru. Zahteva se treznost, poštenost in nekaj kavicje. Kdor je bil v službi dalje časa v eni hiši, ima prednost. 77

Samostan oo. minoritov v Ptuju išče **pridnega mežnarja**. Krojači imajo prednost. Služba se nastopi z 15. aprilom t. l. 76

Lepo posestvo 17 oralov zemljišča, sadonosnik, vinograd, gozd, polje, novozidana hiša z dvema sobama, s kuhinjo, z dvema kletmi in stiskalnicjo se proda po ceni v bližini Maribora. Vpraša se v gostilni „k Taferni“ Krčevina. 74

Spretnega sollicitatorja, zmožnega stenografije, sprejme takoj dr. R. Pipuš, odvetnik v Mariboru. 70

Posestvo se takoj proda, arondirano, 108 oralov gozda, 48 oralov njiv in travnikov, 5 gospodarskih poslopij, 2 h. št. Cena nizka. Ponudbe na upravnishvo „Straže“ pod šifro: Lepo posestvo. 58

Učenec, ki ima veselje do trgovine se takoj sprejme. Več pove trgovina v Mariboru Tržaška cesta št. 7.

Posestvo z lepim sadonosnikom, 3 orale zemljišča, 10 minut od državne ceste se proda jako ceno za 2400 K. Več se izve Poste restante „G. O. št. 100“ Frankolovo Vojnik. 31

Valilnike (za umetno valenje piščetov) in druge perotinarske potreščine izdeluje po ceni in priporoča Podružnica osrednje perotinarske zadrugve Mengšu Kranjsko Ceniki na zahtevo vsakemu zastoj.

Ignac Božič

narodni krojač v Mariboru,

Tegethova ulica 16, v hiši dr. Rosine

se priporoča slavnemu občinstvu, kakor tudi preč. duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih oblek in talarjev po najnižji ceni. Zaloga vsakovrstnega blaga in gotovih pelerin.

V nujnih potrebah se vsakovrstna obleka v 24 urah zgotovi.

Izvrstno domače usnje :

priporoča po najnižji ceni

Elizabeta Welle, usnjarija
v Framu.

Svoji k svojim!

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bures

Maribor, Tegethova cesta 33

pred kolodvorom, 10
priporoča svojo bogato zalogo, zlatnine, srebrnine, ur itd. po najnižji ceni.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Hotel**Pri belem volu v Celju**

sredi mesta, blizu vseh uradov; za tujce 30 sob z vso ugodnostjo pri nizkih cenah, tudi mesečna stanovanja s hrano za letoviščarje; izborna kuhinja, vedno sveže pivo, različna vina; po letu senčnat vrt; vozovi v hiši vsak čas na razpolago ::

se priporoča za obilni obisk.

Somišljeniki!

Zahajajte le v tiste gostilne, kjer dobite „Stražo“! Poslužujte se v prvi vrsti tistih trgovcev in obrtnikov, ki inserirajo v „Straži“!

Cerkveni slikar

Peter Marković

akadem. slikar v Rožeku na Koroškem

se priporoča čast. gg. duhovnikom in sl. slov. občinstvu za slikanje raznih cerkvenih slikarij, posebno altarnih in bandernih slik, križevih potov itd. vse na posebno trpežno platno in v jako stanovitnih barvah; slikam zdaj v zimskem času doma v svojem atelijaju in izdelujem manjša dela, popravljam tudi umetniško stare umetne slike: za poletni čas se pa priporočam že zdaj za večja dela: za slikanje cerkva v različnih slogih. Cene po dogovoru in brez konkurence.

23

Izdelovatelj cerkvenega orodja in posode

Karol Tratnik, Maribor

Župnijska ulica št. 3.

se priporoča prečastiti duhovščini za naročila različnih moštanc, kelihov, ciborijev, lestencev, svečnikov, križov, itd. Staro cerkveno orodje popravljam pozlatim in posrebrim v ognju. Mnogo priznanih pisem na razpolago.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Slovenski brivec!

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu najtopleje priporočam svojo

moderno urejeno brivnico.

:: Postrežba čista, točna in solidna. ::
Izdelujem tudi lasulje in kupujem lase.

IVAN BERGLEZ, brivec

Maribor, Šolska ulica 2.

55

Cerkveni in sobni slikar in pleskar

Franjo Horvat

MARIBOR, Kasinogasse štef. 2.

Se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu občinstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob, društvenih odrov, napisov na steno, deske, plošče in steklo ter za vsa v pleskarsko in slikarsko stroko spadajoča

:: dela ::

53

Postrežba točna! :: :: :: Cene nizke!

Restavracija

Narodni dom

v Mariboru.

Izborna kuhinja, izvrstna vina kakor: haloško, ljutomersko, dr. Thurnejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizeljčan, konjičan itd.

Pivo iz budjeviške češke pivovarne.

Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljoni. Sobe za tujce.

Za obilni obisk se priporoča

37

Lojzika Leon.

Slovenski krojač

Jakob Vezjak

v Mariboru, Šolska ulica 4

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih oblek za gospode in dečke po najnovejšem kroju. Velika zaloga vsakovrstnega :: :: sukna iz domačih in tujih tovarn. :: ::

Izdelujejo se tudi vsakovrstne pletenine na stroje.

36

Slikar in pleskar

Franč Divjak

v MARIBORU, župnijska ulica št. 7

prevzame vsa dela dekoracijske in slikarske stroke ter se priporoča slavni duhovščini in cenjenemu občinstvu in izvršuje svojo obrt po najnižjih cenah.

Edina narodna steklarska trgovina

Fran Strupi, Celje

priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana in kame-nine, vsakovrstnih šip, svetilk, ogledal in okvirov za podobne. Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in pri-
vatnih stavbah.

2

Najnižje cene! Najsolidnejša in točna postrežba!

Na debelo.

Na drobno.

Dosedajni promet čez 4 milijone.

Vplačani deleži zadružnikov: 18530 K

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v lastni hiši (Hotel pri belem volu) v CELJU, Graška cesta.

Poštno hranilnični račun št. 92.465. — Telefon št. 8.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2 % brez odbitka rentnega davka.

Domaši hranilniki se dajejo na dom brezplačno.

Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo.

Posojila na zemljišča po 5 % do 5 1/2 % brez in z amortizacijo.

Posojila na zastavo vrednostnih listin.

Osební kredit na menice in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Konvertacija vknjiženih dolgov z najmanjšimi stroški.

Oskrbuje svojim članom izterjevanje njihovih terjatev.

Brezplačno reševanje vseh zadev.

4

Brzjavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba

Brzjavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamno-

seško podjetje v CELJU.

Stavbena in umetna kamnoseška
... obrt s strojnim obratom. ...

Izvrševanje vseh stavbenih del:
kakor stopnice, fasad, podbojev,
pomolov, nastavkov itd. iz različ-
... nih kamenov in cementa. ...

Specialna delavnica in podo-
barski atelje za umetna cerkvena
dela kakor: altarjev, obhajilnih
miz, prižnic, kropilnih in krstnih
... kamnov itd. ...

Brušenje, puliranje in struganje
... kamena s stroji. ...

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih
spomenikov iz različnih marmornih
vrst granitov in sijenitov po razno-
vrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoniranih
... rodbinskih grobišč (rakev)...

Plakovanje cerkva, dvoran in
hodnikov s šamotnim ali cementnim
... tlakom. ...

Izdelovanje pohištvenih plošč iz
različnih najbolj idočih marmornih
... vrst v vseh oblikah. ...

Popravljanje spomenikov, udela-
... vanje napisov v iste. ...

Trgovina tiskarne sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta šte. 5

Zastonj

se ne trži, ampak po zmerni ceni s ti-
skovinami za posojilnice, ki so pri lju-
bljanski ali celjski zvezi, za občinske
urade, za krajne šolske svete in šolska
vodstva, za odvetnike, notarje, trgovce
obrtne in zasebnike in vsa društva.
Krasne diplome za častne ude, zavitke
in pisma s tvrdko, vizitke, vabila za
društvene veselice, lepake in letake iz-
deluje tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Zastonj

se ne trži, pač pa po nizki ceni s
trgovskimi knjigami, odjemalnimi knji-
žicami, papirnatimi vrečami, kredo, svin-
čniki, črnilom, peresi, tablicami, kartami
za tombolo, lampijoni, papirnatimi kro-
žniki in serviet, pismenim papirjem v
mapicah in kasetah, albumi za foto-
grafije in razglednice, spominskimi
knjigami za gospodične, vsakovrstnimi
... razglednicami. ...

Zastonj

se ne trži, pa ugodno kupite podobice
za molitvenike, slike v spomin na prvo
sv. obhajilo, podobe sv. družine za steno
z milo godbo po 15 K in 20 K, sten-
ske slike papeža, cesarja, škofa, raznih
svetnikov, rožne vence iz ribje kosti,
lesa in kokosa, svetinje iz aluminija, ki
nikdar ne rjavijo, škapulirje vsake
vrste, križce stoječe, ki se rabijo pri
... bolnikih in križe viseče za steno. ...

Za nakup priporočamo trdko
M. E. Šepec, Maribor

Grajski trg stev. 2

katera prodaja po najnižji ceni vsakovrstno modno blago za ženske
obleke, svilnate in druge robe, vse vrste najboljše perilno blago,
vsakovrstno sukno (štofe) za moške obleke, površnike, fino sukno
za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naram-
nice, nogavice, dežnike, obrisače, mizne prti, odeje, preproge,
zastore, razni cvilih, perje za blazine itd.

Slovenci!

Vaša narodna dolžnost je, da
kupujete vse manufakturno
blago v trgovini, kjer je dobro
in najceneje in taka je trgovska hiša
na drobno in debelo

R. Stermecki, Celje

Vzorec proti vrnitvi zastonj, blago
proti povzetju in čez K 20—franko po
avstro-ogrskih deželah.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Grajski trg št. 2 v hiši gostilne pri črnem orlu (Schwarzen-Adler).

Denarni promet je tekom osem mesečnega poslovanja čez en milijon kron.

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: na-
vadne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4½%.
Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in
1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se spre-
jemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obre-
stovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so
poštno hranilne položnice na razpolago (šek konto
97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni
varnosti po 4½%, na vknjižbo sploh po 5%, na
vknjižbo in poročstvo po 5½% in na osebni
kredit po 6%. Nadalje izposojnje na zastavo vre-
dnostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih za-
vodih prevzame posojilnica v svojo last proti po-
vritvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo
7 kron. — Prejme za vknjižbo dela posojilnica
brepplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne
in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izvenih
praznike. — V uradnih urah se sprejema in iz-
plačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12.
dopoldne in od 2.—5. popoldne.

Pozor! Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.